

„Tėvynė“ Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienijose Valstijose \$1.50
Kitose Viešpatystėse \$2.00
„T E V Y N Ė“,
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

T E V Y N Ė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

The Lithuanian Weekly „Tėvynė“
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliūtė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
„T E V Y N Ė“,
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 36 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Rugsėjo (September) 4, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Lietuva Tariasi Su Lenkija?

Angliakasių Streikas Prasidėjo

Užsimušė Latvijos Premieras

LIETUVA TARIASI SU LENKIJA?

Kopenhaga, rugp. 30 d.— Lenkijos-Lietuvos komercialė ir politinė konferencija prasidės Kopenhagoje pirmadienį (rugp. 30 d.), kurioje bus svarstoma daugelis klausimų, įimanant ir Klaipeidos klausimą. Šita amerikonių spaudoj paskelbta žinutė gali būti vien lenkų šaltinių prasiimanymu, nes Rygos žinios iš rugp. 28 d. skelbė, kad Lietuvos vyriausybė atmetusi lenkų taikos sąlygas, kurias parvežęs iš Varšavos užsimušęs Latvijos užsienio reikalų ministeris Maierovicas ir įteikęs Lietuvos vyriausybei, kuomet atsilankė Kaunan. Vienok tuo patim laiku reikia skaitytis ir su tuo faktais, kad vis daugiau ir daugiau pasireiškia žymių ir nestinga įvairių gana rimtų gandų, kad Kauno valdančiose sferose palengva bręsta mintis susitaikymui su Lenkija.

ANGLIAKASIŲ STREIKAS JAU PRASIDĖJO.

Nežiurint pašalinių žmonių visų pastangų neprileisti prie streiko, kietųjų angliakasių darbininkų streikas prasidėjo rugpjūčio 31 d. naktį. Šis streikas apima apie 158,000 angliakasių. Darbininkų su darbdaviais susitarimu pasiliko savo vietoje reikalingi darbininkai kasyklų prižiūrėjimui, kad apsaugojus jas nuo užliejimo vandeniu ir suteikus į kasyklas reikalingą orą.

Angliakasių Unijos vadai buvo sutikę atnaujinti derības su darbdaviais, kuomet tam žingsniui buvo padarę kietųjų angliakasių apylinkės biznieriui, vienok darbdaviams atsisakius nusileisti savo nusistatyme prieš darbininkų reikalavimus, unijos viršininkai rugp. 27 d. paskelbė įsakyti darbą su pabaiga rugpjūčio mėnesio. Yra spėjama, kad šis darbo sustabdymas tęsis neilgai ir darbininkai tikisi streiką laimėti. Taipgi nesitikima, kad laiku šio streiko įvyktų bent kokių riaušių, nes nėra baimės kad streiklauriai bus naudojami, todėl ir pikietimas bus nereikalingas.

Taipgi Vašingtono žinios skelbia, kad neoficialiai pranešimais yra kalbama ir apie minkštųjų angliakasių darbininkų darbo pa-

metimą, jei būtų reikalo paremti streiko išlaimėjimui savo kovojančius draugus — kietųjų angliakasių darbininkus.

UŽSIMUŠĖ LATVIJOS PREMIERAS.

Rygos žinios skelbia, kad rugpjūčio 22 d. Latvijos užsienio reikalų ministeris ir kartu ministeris pirmininkas — Sigfridas Meierovicas tapo užmuštas, kuomet jo automobilus netoli Tatumo paslydo ir nusivertė pakrantėn. Jis važio automobiliu su savo šeimyna ir esą vaikai irgi sužeisti. Velionis buvo žinomas, kaip didžiausias iš visų Latvijos diplomatų Varšavos ponų draugas ir jiems visuomet pataikaudavo, neatsizvelgdamas į jokias Lietuvai skriaudas.

LIETUVOS KONSULAS ATRĖMĖ LENKŲ PROPAGANDĄ.

Jau pasižymėjęs lenkiškąją propagandą „Chicago Tribune“ dienraščio korespondentas, p. Donald Day, šito laikraščio rugp. 24 d. laidoje vėl paleido nebutų dalykų apie Lietuvą, vartydamas aiškia prolenkišką propagandą Lietuvos naudai. Del Lietuvos-Lenkijos ginčo už Vilnių jis vadina lietuvius „troublemaker'rais“ ir todėl pranašauja Lietuvai galą. Vienok šita lenkų agento propagandą rimtu ir tinkamu straipsniu atremia Lietuvos konsulas Chicagoje, p. Žadeikis. Šitas p. Žadeikio rimtas straipsnis paskelbtas to paties dienraščio 28 d. laidoje. Vadinasi, Lietuvos valstybės reikalus Amerikos spaudoje tinkamai gina tik vienas p. Žadeikis, o kitas Lietuvos konsulas New Yorke, p. Bielskis, ir net Lietuvos Pasiuntinybės įstaiga niekuomet nei pirštu nepajudino prieš tokias lenkų propagandas Lietuvos naudai. Gal but šitie ponai neturi laiko atkreipti savo dėmesį į Lietuvos reikalus, kuomet jiems priseina taip uoliai tarnauti klerikalinei partijai reikalams.

MOROKIEČIAI KONCENTRUOJA SAVO JĖGAS.

Pereitos savaitės pabaigoje prancūzų kariuomenė ir 15 mylių frontu pasistumė pirmyn, užimda-

ma svarbias pozicijas. Tačiau vėlesnės žinios praneša, kad morokiečiai koncentruoja savo jėgas, pašaukdami net paskutines atsargos kuopas į frontą ir rengiasi pulsi prancuzus. Laukiama smarkaus mušio, kurio daviniai gali turėti nemažos įtakos į tolimesnį

AIRIOS ŽINUTĖS.

— Rusijos valdžia pažada žydams kolonistams Ukrainoje įkurti atskirą „Žydų Respubliką“. Ukrainoje jau yra kolonizuota ant žemės 80,000 žydų, užimančių apie 25 milijonus akrų žemės.

— Amerikos ir Meksikos Darbo Federacijos sutartinai reikalauja Amerikos respublikų valdžiu visiško suvaržymo imigracijos iš vienos ir kitų šių respublikų piliečiams. Taipgi pasiūlo planą sulaukymui namieje svetur nepageidaujamų ypatų.

— Rugp. 30 d. buvo jaučiamas gana žymus žemės drebėjimas Calexico, Cal., tačiau apie nuostolius nieko nepranešama.

— Rugp. 29 d., Montana valstijoje, Three Forks apylinkėje, irgi buvo jaučiamas žymus žemės drebėjimas. Tačiau tik maži medžiaginiai nuostoliai padarėta.

— Rugp. 29 d., Camden, N. J., išsoko iš bėgių gatvėkaris ir atsimušė į autobusą, pilną žmonių. Šioje katastrofoje sužeista 30 ypatų, kurių tarpe yra moterų ir vaikų. Septynios ypatos sužeista pavojingai.

— Jung. Valst. valdžia oficialiai atsisakė pripažinti Ecuadoro respublikos naująją valdžią, kuri susikūrė neseniai įvykusios revoliucijos metu.

— Jung. Valst. Vidaus Reikalų Repartamentas pasitarusių dviejų metų laikų sumažino net 2,013 savo tarnautojų skaitliu. Dabar šiame Departamente tarnauja 12,234 nuolatiniai ir 4,000 ne nuolatiniai tarnautojai.

— Su pabaiga rugpjūčio mėnesio Anglijoje bedarbių skaitlius siekė 1,298,000.

— Rugp. 25 d. vakare paskutinės dalys prancūzų okupacinės kariuomenės apledo Ruhr kraštą. Vokiečiai, didesnių miestų gyventojai, suruošė triukšmingas iškilmes savo džiaugsmui pažymėti.

— Vašingtono oficialės statistikos skelbia, kad 1924 m. tik 23 valstijose ir Kolumbijos Distrikte vedybų buvo 294,496, o persiskyrimų tuo patim laiku teismams suteikė net 45,000 poroms. Vadinasi, del kiekvienų septynių apsivedusių porų išpuola vienas persiskyrimas.

aeroplanų lenktynės. Spėjama, kad šiose lenktynėse dalyvaus apie 1,000 aeroplanų ir įvairių Europos ir Azijos valstybių.

— Visose Jung. Valst. 1924 m. išprodukuota 713,

Iš Lietuvos Laikraščių

GALUTINAI LIKVIDAVO.

Realinę gimnaziją valdžiai uždarius, šiomis dienomis likvidavo savo gyvavimą. Nors dar kontraktas neišsibaigęs, bet gimnazijos namą pasiėmė pats savininkas (Bieloblockis). Smulkiuosius ir brangiuosius gimnazijos daiktus paėmė Mokytojų Profesinė Sąjunga (tam tikslui buvo iš Kauno atvykusi Komisija), o stambesnius — suolus, stalus, scenos prietaisus — nupirko pats namų savininkas. Realinės namuose skubiai daro remontą, nes dabar trūkstant butų savininkas mano už naujai įrengtus butus pasipelninti. Vakarų salę paliks sale, kurią išnuomos vakarams, paskaitoms ir tt. Salėj telpa apie 400 žmonių. Už salę paskaitoms nuo 2—5 val. po pietų ketinąs imti 40 litų; vakarams, nuo 5 iki 1 val. nakties — 150 litų.

VANDUO APSEMĖ PANEVĖŽIO APYLINKES.

Panevėžys. Didelis lietus iškėlė Nevėžyje vandenį tiek aukštai, kad nuo didžiojo tilto, naujo — betoninio, galima skėčiu pasiekti vandenį. Tarpais vis lyja, ir pila — nors trumpai, bet gausiai. Nuncėta tiltų, daug užlietų laukų. Panevėžyje nekuri daržai tiek užlieti, kad augusių saulazolinių iš vandens matyt tik žydinčios galvos. Visos apylinkės užlietos vandeniui. Kitur, net ir prie marožų upelių užpylė ukius, kaip kad Kupiškėje prie geležinkelio stoties ukininko visos trobos apsentos ir vanduo siekia gyvenamąjį namą. Ukininkas priemenėn susivarė visus gyvulius ir taip laukia diena iš dienos vandenio nuslenkant. Lietuvoje buvo derlius, o dabar lietumui daromi nuostoliai ir žmonėms džiaugtis pilnumoje derliumi nepasisekė.

POLICIJOS SMURTAS ŠIAULIUOSE.

Rugpjūčio 11 d., apie 4 valandą pas miesto valdybos narį Alaką, atvyko girtas 1 nuovados policijos viršininkas Bie'kis ir pareikalavo, kad Alakas nupirktų jam papirosų. Alakas atsisakė. Išsižeidęs Bie'fiskis pradėjo bartis, kad Alakas neatiduodas jam pagarbos, į ką pastarasis atsakęs, kad pagarbos ir neprivalas atidavinėti. Bielskis

SUSIORGANIZAVO KANKLININKŲ DRAUGIJĄ.

Neseniai Kaune įvyko steigiamasis kanklininkų ir kanklių mėgėjų susirinkimas, kuriame išrinkta draugijos valdyba. Draugijos tikslas atgaivinti ir populiarinti šio tautiško instrumento muziką.

PINGA DUONA.

Rinkoje jau pasirodė naujo derliaus rugių. Morkama apie 20 litų centneriui. Ši kaina, palyginus su užsienio rugiais, pigi, bet nežiurint to, turi tendencijos žemiau kristi.

LIETUVOS BANKO TURTAS.

Liepos 31 d. bankas turėjo aukso ir sidabro 33,515.596 litų 86c., metalinių pinigų — 2,372.157 lit. 87ct., dolerių ir kitos svietimos valiutos — 28,534.828 litų 96ct., banknotų apyvartoje — 78,4986.839 litų 65ct.

940,000 bačkų žibalo (aliejaus ir kitos medžiagos). Vienok 1923 m. išprodukuota 18,467,000 bačkų daugiau. Californijos valstija stovi pirmoje vietoje su 228,933,000 bačkų.

NAUJI SEIMO RUMAI.

Vidaus Reikalų Ministerijos Atstatymo Inspekcija dabar išdirba planą naujiems Seimo rumams, kuriuos žadama statyti parodos aikštėj (Vytauto kalne). Aplink rumus busias įstatytas parkas, o aplink visą rajoną busias uždrausta statyti privačius namus.

KLEBONAI GALI MOKESNIŲ NEMOKĖTI.

Šiauliai. Valsė. Valdybos narys J. Bokas nuėjo su seniumu N. išieškoti iš klebono mokesnių, kurių jis niekad nėra mokėjęs. Klebonas sako jis galės nemokėti ir kad tokie š... ateina pas jį mokesnių ieškoti. Dabar žadama klebono turta aprašyti.

LIETUVOS BANKO TURTAS.

Liepos 31 d. bankas turėjo aukso ir sidabro 33,515.596 litų 86c., metalinių pinigų — 2,372.157 lit. 87ct., dolerių ir kitos svietimos valiutos — 28,534.828 litų 96ct., banknotų apyvartoje — 78,4986.839 litų 65ct.

Nauji Planai Klerikalų Laimėjimui

Visa eilė davinų tarsi kalbėte kalba, kad mūsų klerikalai nelabai drąsus pasitikėti savo laimėjimui sekamuose Lietuvos Seimo rinkimuose. Štai ir Lietuvos klerikalinių valdonų orakulas kun. Šmulskštys, kalbėdamas klerikalinės federacijos kongrese, tik nedrąsiai išsitaręs, kad esą gal ir laimėsime rinkimus, jei mes ir jus bendromis pastangomis rinkimuose dalyvausime. Amerikos lietuvių klerikalų pastangos, žinoma, yra vien doleryje ir jie jau nutarė tais doleriais remti savo vienminčius rinkimų kampanijoje. Tačiau Lietuvos klerikalų pastangos jau pasireiškia visai kitose plotmėje. Jie, mat, yra Lietuvos gyvenimo valdonai ir jie gali tas pastangas parodyti kitu būdu ir nėra abejonės, kad tai padarys.

Mūsų draugai iš Philadelphijos praneša, kad laike klerikalinio kongreso šiame mieste teko nugirsti klerikalus besigiriant, kad sekamuose Lietuvos Seimo rinkimuose bus padaryta žymių reformų. O tos reformos busias sekamos: Bus sumažinta Seimo atstovų skaitlius daugiau nei vienu trečdaliu. Dabar Seime atstovybė yra nuo 20,000 piliečių, sekamuose Seimo rinkimuose jau bus renkama vienas atstovas nuo 35,000 piliečių. Taipgi bus uždrausta balsuoti kariuomenėi ir moksleivijai. Esą tik šituo būdu klerikalai tikisi laimėti rinkimus.

Šituos gandus iš klerikalinio suvažiavimo patvirtina ir vienas žymus ir rimtas kaunietis, kuris pastaromis dienomis rašo „Tėvynės“ redaktoriumi ir tarpe kitko pareiškia sekamai: „Mūsų valdonai visu frontu ruošiasi sekamiems Seimo rinkimams. Jie stengiasi sudaryti sau palankias sąlygas visame Lietuvos gyvenime rinkimų kampanijai ant kiek jiems taiti leidžia jų kontroliuojamas valstybinis aparatas. Bet kad visa Lietuvos liaudis yra griežtai nusistačiusi prieš jų smurto politiką, tai jie rengiasi dar prie vieno smurto žygio. Jau iš Ožės kienės gatvės įstaigos einas užsienio rugiais, pigi, bet nežiurint to, turi tendencijos žemiau kristi.“

„Mūsų valdonai visu frontu ruošiasi sekamiems Seimo rinkimams. Jie stengiasi sudaryti sau palankias sąlygas visame Lietuvos gyvenime rinkimų kampanijai ant kiek jiems taiti leidžia jų kontroliuojamas valstybinis aparatas. Bet kad visa Lietuvos liaudis yra griežtai nusistačiusi prieš jų smurto politiką, tai jie rengiasi dar prie vieno smurto žygio. Jau iš Ožės kienės gatvės įstaigos einas užsienio rugiais, pigi, bet nežiurint to, turi tendencijos žemiau kristi.“

visuomenė, kuri šiandien sudaro jau didžiumą Lietuvos gyventojų, galutinai būtų įtikinta, kad klerikaliniai valdonai savo pasilaimėjimą valstybės vaire tik smurto ir sauvalės jėga remia. Bet gali susilaukti ir liudnesnių davinų — gali išsukti vilką iš miško... kurio jie šiandien nemato, ar gal nenori matyti...“

Taigi iš viso ko matyti, kad klerikalų laimėjimo padangė labai apsiaukusi. O reakcijos ir smurto žygiais galima remtis tik laikinai — iki nepereinama ribos. Tuo tarpu klerikalų planai Seimo rinkimų laimėjimui užtikrinti pereina ribas ir jei drįs juos vykinti, labai greitai gali susilaukti visai netikėtos katastrofos. Iš šitų neabejotinų Lietuvos gyvenimo išdavy ir pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė privalo padaryti tinkamų išvadų: Tinkama Lietuvos pažangiai parama ir klerikalizmas galutinai sutriuškintas!

NETIKUSIO AUKLĖJIMO DAVINIAI.

Naumiestis. (Šakių apskrīčio) Naumiesty yra „Žiburio“ draugijos vidurinė mokykla, ji veikia jau kelinti metai. Prie vidurinės mokyklos yra įsteigta pradžios mokyklų mokytojų kursai. Kaip vidurinė mokykla, taip ir kursuose, auklėjimas stovi labai žemai. Dauguma mokytojų visai mažo išsilavinimo, baigę vos aštuonias klases, bet save stotisi dievaiciais, su mokiniais niekame nesiskaito. Jeigu mokiniai paklausia, pamokų metu, nesuprantamą dalyką paaiškinti, mokytojai, vietoj paaiškino, sugalvoja koki ironišką komplimentą. Tai tau paaiškinas! Mokinys gavęs tokį komplimentą daugiau nedrįsta mokytojų klausiti, nors ir visai nieko nesupranta. Mokiniai priversti ieškoti pagalbos pas pašalinius asmenis.

Viskam ateina galas taip ir Naumiesty — truko mokinių kantrybė. Vieną tamsią naktį mokiniai išdaužė šiems mokytojams langus: p. Treilikui, vokiečių kalbos mokytojui ir p. Tulobaitei, lietuvių kalbos mok. Visi mokiniai patenkinti ir tikisi, kad toki įvykiai atpratys mokytojus nuo komplimentų ir pasityliu. Šitais naujais smurto žygiais klerikalai tikisi laimėti Seimo rinkimus. Vienok mes labai abejojame, kad tuo būdu jie galėtų ką nors laimėti. Jei drįstų šitokius žygius panaudoti savo laimėjimui užtikrinti, tai sąmoningoji Lietuvos

Naumiestietis.

„TEVYNĖ“

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tevynei“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūra. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negražinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

VERGIJOS LIEKANOS.

Šio dvidešimto amžiaus civilizacijos klestėjime civilizuotoje ir demokratiniai sutvarkytoje pasaulio dalyje gyvenantis žmogus manytai, kad taip reikšmingas kita kart buvęs žodis vergija, šiandien belikęs tik istorijos lapuose. Vienok tikrenybėje yra kitaip ir tas bausis žodis dar daugely šalių yra gyvu kasdieninio gyvenimo vaizdu.

Štai Tautų Sąjungos komisija, kuriai buvo pavesta iširti pavergtų žmonių padėtis tuose kraštuose, kurie buvo įtariamai vergijos palaikymu, raportuoja, kad ištikrųjų dar yra daug kraštų, kuriuose vergija vienoje ir kitoje formoje gyvuoja. Sulig šios komisijos raporto, tikroje žodžio prasmėje vergija gyvuoja tik mahometoniškuose kraštuose ir iš krikščioniškųjų valstybių tik viena Abysinija palaiko vergiją. Saharos pakraščiuose ir Arabijos pussalyje dar praktikuojama visoje žiaurumo plotmėje vergių pirkimas ir pardavimas, kurie gabenami iš Afrikos ir iš Tolumų Rytų.

Tačiau komisija praneša, kad ir Latviškos Amerikos kraštuose dar galioja tam tikras darbdavini pasivergimo įstatymas, kuris yra labai artimas vergijai. Sulig šito įstatymo darbininkas susitaria atidirbti turto liui už paskolintą varguoliui maistą, drabužius ar žemę ir tuomet darbininkas neturi teisės savo pono pamesti, kol jis jam pilnai nėra atidirbęs visos skolos. Ir kadangi neturintis iš ko gyventi varguolis paprastai sutinka dirbti labai pigiomis sąlygomis, o tuo patim kartu pavergėjas tokio darbininko turi galimybės jį dar į didesnes skolas įklampyti, tai tankiausiai tokis darbininkas buna pavergtas visam amžui ir neša tokią begaliniai sunkią vergijos našta iki nužengia kapų tylyn... Aišku, tokis įstatymas duoda galimybės turto liams įsigyti sau nuolankius vergus, su kuriais ponai gali elgtis kaip tik jiems patinka. Ir todėl šitokia biednuomenės padėtis yra tolygi tikrajai vergijai.

Tautų Sąjungos komisija rekomenduoja priemones tokias padėčiai panaikinti ir kartu eiti prie to, kad visame pasaulyje neliktų galimybių palaikymui vergijos. Netenka abejoti, kad nebetoli tas laikas, kuomet šitas šlikštus ir žmonių garbę įžeidžiantis žodis — vergija belikis tik istorijos minimas, tačiau šiandien yra bėgalo liudna minėti, kad ir šio dvidešimtojo am-

žiaus akyvaizdoje dar milžiniškas skaitlius žmonijos sunų neša tą sunkų ir pažeminantį vergijos jungą. Galimas daiktas, kad Tautų Sąjungos pastangos pagelbės panaikinti vergiją, bet daugiausiai prisidės prie vergijos panaikinimo ir nekulturingiausioje pasaulio dalyje, tai pačių žmonių susipratimas ir apšvietimas. Ir šis išganingasis procesas dideliais šuoliais eina pirmyn ir jau pradeda siekti net ir tam siausias šio pasaulio pakampes.

KLERIKALINĖS TRIJULĖS ATSTOVUI ATVYKUS.

Rugpjūčio 7 d. atvyko Amerikon Lietuvos valdonų klerikalines trijulės atstovas — krikščionių demokratų partijos lyderis, Seimo narys, užsienių reikalų Seimo komisijos pirmininkas, dienraščio „Ryto bendrovės“ pirmininkas, visuomenės žymus veikėjas ir poetas. Taigi kaip matome Amerikos lietuvių klerikalai susilaukė didelio Lietuvos valdonų tuzo.

Jis atvyko Amerikon kaip Lietuvos valdžios atstovas dalyvauti tarparlamentarinėje konferencijoje, kuri įvyks rugsėjo mėnesį, Vašingtone. Suprantama, jis važinėjasi valstybės lėšomis ir, kaip mums praneša iš Kauno, net labai puikiai aprūpintomis sąlygomis. Taipgi klerikaline spauda praneša, kad neužilgo atvyks dar ir kitas atstovas į minimą konferenciją, kuriuomi esąs kitas klerikalų šulas dr. Karvelis.

Kaip visi klerikalų valdžios pasiūstieji atstovai visų pirma rupinasi klerikalų partijos reikalais ir jos tvirtinimu, taip ir kun. Šmulskštys pirmiausiai stodo dirbti savo partijos reikalais. Vos išsėdęs iš laivo tuojaus nusiskubino į klerikalines federacijos suvažiavimą, kuris įvyko rugp. 11 12 ir 13 dd., Philadelphia, Pa. Pačios klerikalinės spaudos pranešimu, kun. Šmulskštys šitame klerikalų partijos suvažiavime pasakė karštą kalbą, nurodydamas budus ir ragindamas savo vienminčius remti Lietuvos klerikalinę diktaturą, kad užtikrinus ir ant toliaus klerikalų viešpatavimą Lietuvoje. Taipgi jį, kaip pranešęs ir Lietuvos klerikalų nusistatymą linkui Vatikano ir popiežiaus lenkiškosios politikos santykiuose su Lietuva ir ma-tomai jo pareiškimas paveikė net tiek, kad šis klerikalų suvažiavimas nutarė pasiūsti ir, žinoma, pasiuntę popiežiui pasveikinimą ir išreiškimą jam vergiškos ištikimybės.

Dabar jau klerikalinės federacijos centras skelbia visą eilę prakalbų šitam savo tuzui ir užtikrina, kad jis esąs puikus kalbėtojas ir aiškins apie Lietuvos padėtį, atsakinės į visus užmetimus Lietuvos valdžiai, na yra, žinoma, prašys aukų Lietuvos klerikalizmui pa-

remti sekamuose Lietuvos Seimo rinkimuose. Vadinas, atvyko Amerikon valstybės reikalais ir valstybės lėšomis, bet visų pirma stodo dirbti grynai savo partijos darbą. Štai jums ir Lietuvos valstybės vyrarai! Bet žinant klerikalų nusistatymą linkui valstybės ir jos reikalų, būtų visai ne klerikaliskai, jei jie nepasidaruotų savo partijos reikalais, kuomet turi progos tai padaryti valstybės lėšomis bevažinėdami.

Pažangieji Amerikos lietuvių privalo eiti į kun. Šmulskščio prakalbas ir jam statyti rimtus klausimus apie šiandieninę Lietuvos padėtį, ypatingai reikla klausiti kuriuo tikslu šiandien Lietuvoje įvesta tokia žiauri priespauda ir reakcija prieš visą pažangų Lietuvos gyvenimą. Šitas klerikalų tuzas stovi pirmose eilėse Lietuvos gyvenimą valdančių žmonių, kurie yra atsakingi už viską, kas tik šiandien dedasi Lietuvoje ir jis privalo viešai atsakyti į pažangiųjų lietuvių pastatytus klausimus. Ir kuomet tokie klausimai bus statomi viešuose susirinkimuose, akyvaizdoje klerikalų vadų mulkinamų katalikų, tuomet bus suteikta progos ir

PERŽVALGA

UŽTARIAUJA LENKUS IR POPIEŽIŲ.

Visai lietuvių tautai yra žinoma, kad Vilniaus lietuvis vyskupas Matulevičius yra prašalintas iš vietos lenkų pastangomis po to, kai popiežius sudarė su Lenkija konkordatą ir davė liuosas rankas lenkam elgtis kaip jiems patinka su lietuvišiais kunigais ir net vyskupais. Tačiau kunigų organas „Draugas“ šitą įvykį štai kaip praneša:

„ROMA, rugpjūčio 6 (per pašta). — J. E. Jurgis Matulevičius išteikė atsistatydinimo raštą šventajam Tėviui. Jo prašymas priimtas ir jis paluosuotas iš užimamos ligšiol Vilniaus vyskupo vietos. Šventasis Tėvas leido jam apsigyventi Romoje.“

Vadinas, sulig šito pranešimo, nei lenkai, nei popiežiaus lenkiška politika nieko bendra neturi su prašaliniu iš vietos Vilniaus lietuvių vyskupu, nesa jis pats savo valia atsistatydino. Iš šitokio klerikalinio pasaulio nusistatymo gali būti aišku kiekvienam, kokiais nužemintais Vatikano vergais yra mūsų klerikalai. Jiems nesvarbu nei tas, kad jų draugai lietuvių kunigai ir vyskupai užgrobtose lenkais Lietuvos dalyje beliko paprastais lenkų šovnistų pastumdėliais, kad tenai per bažnyčias bus lenkinami lietuvių katalikai; jie vieną težino: būti ištikimais popiežiaus lenkiškajai politikai ir visu frontu to savo vergiško nusistatymo laikosi.

NESVEIKO PROTO MARIAKAS.

„Liet. žinios“ praneša, kad pagarsėjęs Lietuvoje „strieličius“ — klerikalų lyderis kunigas Dagilis savo Telšiuose leidžiamame organe „Zemaičių Prietely“ štai kokias „krikščioniškas dorybes“ skelbia:

„Kad apsaugojus tad nekaltų beginklių žmonių gyvybę nuo tų sužvėrėjusių žmonių, kurie pasivadino beždžionėmis, kad kaip gyvuliai (!) drąsiau galėtų de-

tyti piktadarybes, reikia, kad mūsų valdžia išleistų tam tikrus įstatymus... už vieno piktadarybę turi ir kiti nešti atsakomybę... Galima nustatyti už kiekvieną žudynę bažnyčioje proporcionale bausmė: sulig bažnyčioje nužudytų žmonių skaičiaus tokį pat skaičių socialistų vadų pasmerkti keleriems metams sunkaus kalėjimo.“

Aišku, kad tokiais klidėjimais tegali pasižymėti tik nesveiko proto ir kraujo ištroškęs maniakas, tačiau šitai įdomu žymėti, nes kun. Dagilis yra žymus šulas dabartinių Lietuvos valdonų priekakinėse eilėse. Iki šiol Lietuvoje šaudymu prie bažnyčios ir žmonių mišią pasižymėjo tik vienas pats kunigas Dagilis, vienok jis norėtų, kad už jo šaudymus bažnyčioje jis galėtų sušaudyti socialistų vadus. O gal jis rengia tokią provokaciją kurioje nors Lietuvos bažnyčioje, kad vėliaus turėjus progos sušaudyti socialistų vadus, nes mini bausių Bulgarijos valdžios terora.

BEREIKALINGAS PYKTIS.

Lietuvos Pasiuntinys Amerikai, p. K. Bizauskas, labai supyko, kuomet „Sandara“ pastebėjo, kad jis telegramomis sveikina tik klerikalinių organizacijų suvažiavimus ir net parašė polemiką į tą „Sandaros“ pastabą. Tačiau dabar skaitome klerikaline spaudoje, kad neseniai įvykusiam klerikalines federacijos suvažiavime dalyvavo ir p. Bizauskas ir net štai kaip nukalbėjo:

„Jo Ekscelencija Lietuvos Respublikos pasiuntinys kongrese pasirodė paskutinėje kongreso dienoje. Kongreso dalyvius sveikindamas linkėjo, kad Federacija sutrauktų po savo vėliava visas katalikiškas draugijas. Pastebėjo, kad taip sakęs ne delto, kad pats katalikas esąs, bet delto, kad to reikalauja tie-

NAUJAS SUMANYMAS.

Amerikiečiams gerai pažįstamas pirmasis Lietuvos atstovas Amerikoje, p. J. Vileišis, rašo „Liet. žinios“ ir siulo įkurti nuolatinę „Lietuvos ir Amerikos Lietuvių Susiartinimo Sąjungą“. Tarpe kitko p. Vileišis sako:

„Tokios sąjungos nariai, jau vien tik sumokėdami reguliariai nario mokesdį, galėtų apmokėti vieno ar kito vykstančio Lietuvon arba iš Lietuvos Amerikon butinas išlaidas ir rastų galimybės atvykti pas savuosius ir tiems, kurie patys savo lėšomis nepajėgia tat atlikti. Iš-buvę ilgesnį laiką nuolatiniais tokios sąjungos nariais galėtų įgyti teisės gauti iš sąjungos valdybos nemokamai bilietą, nes reikia spėti, kad sąjungos nariai mokėtų patys parinkti savo sąjungos tikslams vykinti ir aukų ir sudaryti visokių pramogų, iš kurių pelnas eity sąjungon.“

Sumanymas geras, tik vargu bau galimas įvykinti tokioje plačioje plotmėje, kaip p. Vileišis siulo. Apsilankymas amerikiečių Lietuvon ir Lietuvos žmonių Amerikon būtų abipusiai naudingas, tačiau aukomis ir pelnu nuo pramogų taiti pa-

tuvių tautos labas.“

Tiesa, jis buk pasakęs, kad tokį pareiškimą padarytų ir tautininkų dragijų federacijoj, jei jam tektų kalbėti. Bet p. pasiuntinys gerai žino, kad nei tautininkai, nei kitos pažangiosios Amerikos lietuvių sriovės tokios federacijos neturi, todėl jam nereikės tokio pareiškimo niekur kitur daryti ir todėl begigu šitokį savo „bešališkumą“ rodyti. Pagaliau, faktas pasilieka faktų, kad iki šiol p. Bizauskas netik nėra pasirodęs jokiam pažangiųjų lietuvių organizacijų suvažiavime, bet nei puse žodžio nėra pasveikinęs tų suvažiavimų.

Kam, rodos, reiktų taip labai pyktauti, kuomet kas nors p. Bizauskiui pastebi jo nuolankų ištikimumą klerikalų partijai. Juk jo paties sudaryti faktai kalba prieš jį.

LATVIŲ „DRAUGINGUMAS“ LIETUVAI.

„Kl. žinios“ praneša, kad Latvijos užsienių reikalų ministeris Maierovicas, pasikalbėjęs su lenkų spaudos atstovais, pareiškęs sekamai:

„Tiesa, kad Latvijoje esą žmonių, kurie norėtų dar labiau suartinti santykius su Lietuva, bet Latvija nepadarysianti nieko, kad pakenktų Lenkijai ir delto Latvija nesuarterisianti labiau su Lietuva to, kol Lenkų Lietuvių santykiai nepasidarysianti bent normalūs. Kadangi Latvija esanti tuo reikalu labai suinteresuota, tai ji norinti, kad tie Lenkų Lietuvių santykiai greičiau būtų sutvarkyti ir dėsianti visas pastangas, kad tą reikalą paskubintų.“

Štai jums ir latvių „draugingumas“ Lietuvai! Visos latvių tautos vardu užsienių reikalų ministeris ir, rodos, kartu ministeris pirmininkas užtikrina lenkus, kad Latvija savo santykiuose su Lietuva „nepadarysianti nieko, kad pakenktų Lenkijai“. Taipgi labai reikšmingas ir paskutinis p. Maierovico pareiškimas. Jei Latvija dėsianti visas pastangas, kad Lietuvos-Lenkijos santykiai būtų greičiau sutvarkyti, tai tos Latvijos pastangos bus dedamos tik Lietuvos naudai. Nesa pats užsienių reikalų ministeris lenkus užtikrina, kad Latvija „nepadarysianti nieko, kad užkenkus Lenkijai“. O Lietuvos-Lenkijos santykių negalima sutvarkyti be užkenkimo Varšavos militaristų avantūroms.

Aš patyres, kad yra gera proga turintiems atsakančią sumą pinigų ir norantiems įsigyti nuosavybę Lietuvoje, šiūnolai pranešu, kad per šiuos metus, kol tas pilietybės optavimas pasibaigs, yra gera proga tokią nuosavybę įsigyti už pigią kainą. Toliaus galima bus padidinti savo turtą dvigubai ant namų ir ukių, arba baigti savo gyvenimą be rūpesčių. Klaipėdos Krašte yra daugia visokių palengvinimų, kaip mokestys ir kiti dalykai, geresnis susisiekimas, daug patogesnis gyvenimas, negu Didžiojoje

remti būtų netikslu, kuomet aukų reikia svarbesniems Lietuvos reikalams. Apart to, reikią prisiminti ir tas faktas, kad jau buvo įkurta Lietuvoje panaši sąjunga, kuriai buvo išrinkta valdyba ir statusas išdirbtas. Todel Lietuvoje galvoti apie naujos sąjungos kurimą, reiktų paskatinti prie veikimo jau įkurtą organizaciją.

Klaipėdos Krašto Klausimu

Zemiau patalpiname pranešimą vieno amerikiečio ir SLA. nario p. Uniko, kuriame jis nurodo galimybes ir budus kaip Amerikos lietuvių galėtų įsikurti Klaipėdos Krašte. Pats p. Unikas irgi išigijo nuosavybę Klaipėdos Krašte ir dabar yra sugrįžęs Amerikon, kad galutinai sutvarkyti savo reikalus čionai ir rugsėjo mėnesį grįžta atgal Lietuvon jau pastoviam apsigyvenimui Klaipėdos Krašte.

AMERIKOS LIETUVIŲ ŽINIAI.

Budamas Lietuvoje per 11 mėnesių, tyrinėjau sąlygas visos Lietuvos gyvenimo ir pagaliau apsigyvenau Klaipėdos mieste. Čionai patyriau, kad yra geriausias gyvenimas, prisitaikant prie vietinių sąlygų, nes yra galima liuosai gyventi ir veikti drauge su Klaipėdos piliečiais visuose politikos reikaluose esant ir Amerikos piliečiu. Turi teises ir privilegijas patarimuose del gerovės Klaipėdos Krašto.

Ekonominėje srityje Amerikos pilietis turi teises įsigyti sau nuosavybę, kaip judinamą, taip ir nejudinamą be jokių kliūčių. Šitų teisių amerikiečiams Kauno autoritetai neduoda Didžiojoje Lietuvoje. Taigi turiu sau už garbę pranešti visiems Amerikos lietuviams, kurie turi kiek sutaupe pinigų, or norėtų grįžti Lietuvon, kad dabartiniu laiku galima Klaipėdos Krašte pirkti ukius ir namus su judinamu ir nejudinamu turtu, su visu inventorium, su geriausiais įtaisymais, geriais namais už labai pagią kainą. Jau nuo senai buvo pradėta vokiečių pagerinimas ukių ir visų įtaisymų, taipgi gyvulių ir pamų, todėl viskas čionai stovi daug aukščiau už Didžiosios Lietuvos ukius.

Priežastis pigumo yra tame, kad einant Klaipėdos Konvencijos įstatymais reikalauja kiekvieno Klaipėdos Krašto gyventojų pareikšti savo norą pasilikti Lietuvos ar Vokietijos piliečiu. Todel yra daug tokių, kurie per ilgus metus yra suvokietėję ir yra daug grynų vokiečių, tai tokie pareiškia norą pasilikti Vokietijos piliečiais ir traukiasi į Vokietiją. Šitie žmonės nori ir stengiasi paruošti namus ir ukius, nes nori apleisti Klaipėdos Kraštą taip greitai, kaip galima ir todėl parduoda viską už pusę kainos. Bet kad Lietuvoje yra stoka pinigų ir negalima gauti niekur paskolų, nes bankai tušti, tai pirkėjų visai nėra. Tokiu būdu nuosavybės parvaduodamos labai žemomis kainomis, kaip namai miestuose taip ir ukiai.

Aš patyres, kad yra gera proga turintiems atsakančią sumą pinigų ir norantiems įsigyti nuosavybę Lietuvoje, šiūnolai pranešu, kad per šiuos metus, kol tas pilietybės optavimas pasibaigs, yra gera proga tokią nuosavybę įsigyti už pigią kainą. Toliaus galima bus padidinti savo turtą dvigubai ant namų ir ukių, arba baigti savo gyvenimą be rūpesčių. Klaipėdos Krašte yra daugia visokių palengvinimų, kaip mokestys ir kiti dalykai, geresnis susisiekimas, daug patogesnis gyvenimas, negu Didžiojoje

remti būtų netikslu, kuomet aukų reikia svarbesniems Lietuvos reikalams. Apart to, reikią prisiminti ir tas faktas, kad jau buvo įkurta Lietuvoje panaši sąjunga, kuriai buvo išrinkta valdyba ir statusas išdirbtas. Todel Lietuvoje galvoti apie naujos sąjungos kurimą, reiktų paskatinti prie veikimo jau įkurtą organizaciją.

Lietuvoje. Klaipėdos Krašte yra ma vieno amerikiečio ir SLA. nario p. Uniko, kuriame jis nurodo galimybes ir budus kaip Amerikos lietuvių galėtų įsikurti Klaipėdos Krašte. Pats p. Unikas irgi išigijo nuosavybę Klaipėdos Krašte ir dabar yra sugrįžęs Amerikon, kad galutinai sutvarkyti savo reikalus čionai ir rugsėjo mėnesį grįžta atgal Lietuvon jau pastoviam apsigyvenimui Klaipėdos Krašte.

Kuriems yra žingeidu žinoti visas smulkmenas, galite kreiptis laišku zemiau paduotu adresu. Grįžtantiems į Lietuvą galima kreiptis ypatingai prie Klaipėdos Krašto gubernatoriaus, pono Budrio, kuris duos visus patikėtinius patarimus ir apsaugos nuo perkupčių išnaudojimo ir visokių spekuliantų prigavimo. Todel Amerikos lietuvių negaišindami ilgai laiko apgalvoję tą visą pasinaudokite tomis progomis, savo naudai. Nelaukite ilgai, kad kas kitas, arba žydai, nepasinaudotų. Užtikrinu, kad busite užganėdinti ir busite dėkingi už suteiktą žiniją.

Kazys A. Unikas, Kryžiaus gatvė No. 2, Klaipėda — Lietuva.

NERIMSTA BE LENKISKŲ VATIKANO AGENTŲ.

Klerikaliniai mūsų valdonai nerimsta be lenkiškųjų Vatikano agentų ir tiek. Lietuvos išsuomenės nusistatymu tapo išguitas ištikimas Varšavos agentas jezuitas Zecchini ir atsisvelgiant į popiežiaus lenkiškuosius žygius linkui Lietuvos, buvo manyta, kad ilgesnį laiką galėsime pagyventi be lenkiškųjų Vatikano agentų. Vienok apsirinkta taip manant.

Štai Lietuvos pažangieji laikraščiai vėl praneša, kad ir Amerikos lietuviams gerai žinomas lenkų agentas, kunigas Kličko, vėl apsigyveno Lietuvoje. Šitas lenkams tarnaujantis kunigas, tik vieniems mūsų valdonams žinomu būdu, sugrįžo Lietuvon ir dabar apsigyveno pas Nemakščių kleboną Aleksą. Sakoma jam pagalbą duotas ir vienas žemaičių seminarijos klerikas. Kun. Kličko grįžo iš Romos, kame įsai darbavėsis prie Vatikano lenkų naudai, nors ir eidamas kokio tenai Lietuvos klausimais „referento“ pareigas.

Beveik tuo patim laiku sugrįžo Lietuvon ir kitas lenkiškas Vatikano agentas, tai išguitojis iš Lietuvos Zecchini sekretorius vienuolis Faiduti. Šitie abu lenkiški Vatikano agentai pradėjo smarkiai „darbuotis“ Lietuvoje ir tankiai lankosi pas vieną dvarininką, kurio giminės yra aukšti Lenkijos valdininkai. Taipgi po to, kai šiedu lenkiški Vatikano agentai sugrįžo Lietuvon, ypač miestuose ir misteliuose prasidėjusi smarki agitacija už pripažinimą Lenkijos konkordato su Vatikano, nes tai esąs neklystančio popiežiaus darbas.

Šitie visi faktai parodo, kad mūsų klerikaliniai valdonai nerimsta be lenkiškųjų Vatikano agentų ir leidžia jiems Lietuvoje darbuotis Varšavos naudai. Ir netik leidžia, bet net ir gelbsti jiems. Lietuvos valstybė sujungta su bažnyčia ir kuomet daroma kraštui žala per bažnyčios lenkiškuosius agentus, tai užtai kalta ir valdžia, kad tokių darbų nesulaukia. Bet kas sulaukys nuo lenkiškųjų darbų Lietuvoje Vatikano agentus, kuomet ir Lietuvos bažnyčią ir pačią valstybę valdo tie patys ištikimi Vatikano vergai. Neveltui matyt kalbama visomis pusėmis, kad nežmogo Lietuvos-Lenkijos santykiai pagerės... Kauno diplomatas.

Domas Klausitis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Taša)

Kiekvienas mažmoželis mums yra aiškus. Tai gi, neteisinga būtų kaltinti vien prancuzus, bet didesnė kaltybės dalis krinta mūsų „krikščionims“. Tai viena. Antra, mes negalime suprasti dviprasinės politikos, arba politikos bezdžionavimų, kurių yra pridare užsienių politikoje nepritę kuniagai. Sakysim kunigas Purickis, vienas didžiųjų Vilniaus praradimo kaltininkas, pagaliau pasidareš skandalingą saharino bylą, dabar paskirtas valdžios oficiozo „Lietuvos“ laikraščio redaktorium, Vygando slapyvardė prisidengęs, per spaudą išrodinėja klaidas užsienių politikoje, svarbiausia nukreiptas į Vilniaus klausimą. Kažin ar loginga, sąmoningai padarytas klaidas, paskiau prisimetus svetimu vardu jas viešai kritikuoti. Tokį darbą mes suprantame bezdžionavimu.

Užsienių politikos reikaluose reikia būti labai nuosaikiems. Tokio nuosaikumo „krikščionys“ nėra parodę. Nepasizymėjo jie ir savo darbai. Vadinas, ir politikai jie negeriausiai. Delto mes turime daug baimės del tolimesnės Lietuvos tarptautinės padėties. Tą susirupinimą sukelia „krikščionių“ nemokėjimas nusivokti tarptautiniuose reikaluose. O tatau yra svarbiausias valstybei reikalas. Nuo to pareina pačios valstybės egzistavimas. Čia ne užtenka skonio nusipirkti puikų cilindrų ir pasisiuti vykusį fraką.

GALUTINOS IŠVADOS.

Trumpai suglaudus, iš viso kas buvo aukščiau pasakyta, galime padaryti šias išvadas:

1. Lietuva daug ko pralaimėjo per neprityrimą ir nesugebėjimą mūsų diplomatų. Pasitikdami Europos politikų „sąžinę“ mes vos beapsaugojome tautos nepriklausomybę ir ilgą laiką buvom laikomi kažin kokiais, Tacitu betariant, gintarinės šalies nematyti „žvėrys“.

2. „Krikščioniškosios“ mokyklos diplomatai labai maža tesirupino Lietuvos reikalais, manydami, kad tuo pasirupins kiti Europos galiniai. Sakysim, *Anglijos Parlamentė* per 1921, 1922 ir 1923 metus Lietuvos klausimas buvo iškeltas *keturiasdešimtis penkis kartus!* Štai kiek kartų Anglijos prieteliai oficialiai kėlė Lietuvos klausimą. Rimčiausi Anglijos laikraščiai dešimtimis kartų yra spausdinę straipsnių Lietuvos reikalais. Atsižvelgiant į tokią padėtį ir žinant kai kurių mūsų diplomatų „gabumus“, reikia rimtai dvejoti, ar kitose valstybėse mūsų tiesioginių atstovų buvo tiek kartų iškelti Lietuvos reikalai. Anglijoje Lietuvos reikalai buvo tokie gyvi, gal daugiausia delto, kad ten atstovu buvo

paskirtas talantingas ir gabus diplomatas p. T. Norus-Naruševičius. Kitų valstybių mes nežinome, kurios taip rupinosi Lietuvos reikalais. Tiesa, labai daug padėjo Lietuvai Amerika, bet dėja, ne mūsų diplomato p. Čarneckio dėka. Bet, jei Amerikoje butume turėję p. Naruševičių, tai galime tvirtinti, kad butume susilaukę iš Amerikos daugirę kunigai. Sakysim kunigas Purickis, vienas didžiųjų Vilniaus praradimo kaltininkas, pagaliau pasidareš skandalingą saharino bylą, dabar paskirtas valdžios oficiozo „Lietuvos“ laikraščio redaktorium, Vygando slapyvardė prisidengęs, per spaudą išrodinėja klaidas užsienių politikoje, svarbiausia nukreiptas į Vilniaus klausimą. Kažin ar loginga, sąmoningai padarytas klaidas, paskiau prisimetus svetimu vardu jas viešai kritikuoti. Tokį darbą mes suprantame bezdžionavimu.

Padarę musy, taip sakant quod erat demonstrandum, svarbiuosiuose Lietuvos užsienių politikos reikaluose, mes tariame pasuktinį žodį, rezervuodami sau teisę, kiekviena proga tą klausimą kelti, ir dar kartą griežtai pareiškiame, *jog užsienių politikoje (kaip ir visuose valstybės reikaluose) yra žalinga, tikrai sakant, valstybei praradūga vadovautis partinės nuotaukos dėsniams.*

IV. VIDAUS POLITIKA.

Išvidinis valstybės gyvenimas, kiekvienai didesnei ar mažesnei valstybei yra labai svarbus. Nuo to pareina valstybės tarptautinė padėtis. Sakysim, Sovietų Rusijos dar lig šiol kai kurios iš didžiųjų valstybių nepripažino. Delko? Aišku, delto, kad tos valstybės nepakenčia Rusijoje įvesto valstybės režimo. Blogas režimas, netikusi valdymo forma atstumia visa ką, kas valstybėms yra reikalingiausia. Taigi, ir Lietuvos išvidinė tvarka, yra nemaža nulėmusi mūsų tautos anūdai ar nenaudai.

Žinome valstybių, kurios yra nevienodai tvarkomos: vienos monarkijos, kitos respublikos, socializmo ir pagaliau komunizmo pagrindu. Nuo to pareina ir pats išvidinis valstybės susitvarkymas. Deja, ne visose monarkijose, lygiai ir ne visose respublikose ar socialistinėse valstybėse yra vienoda, monarkiška, respublikoniška ar socialistinė tvarka. Čia daug ką nu-

GYVENIMO RUOŽAI

Raiso A. B. STRIMAITIS.

DIDZIAUSIS PAZEMINIMAS.

Atsiminus mūsų protėvių darbus, mūsų skausmus, kentėjimus už laisvą žodį nuo žiaurių Rusijos žandarų, ištrėnimus į Sibirą tų, kurie sklėdė šviesos spindulėlį po Lietuvos tamsius kampelius ir šiandien matant Lietuvos politinę padėtį tokią, kokia yra, begalo skaudu darosi. Užliepsnojus pasauliniam karui ir mes, budami toli nuo mūsų tėvynės, tuli pergyvenę daugiau, negu pusę savo viso amžiaus, nepamiršome savo brangios Tėvynės. Ėjome visais galimais ir negalimais keliais, statydami kai kur reikalavimus, daugiausiai nuolankius prašymus įtekingiems svetimiems žmonėms, kad mums pagelbėtų atgauti Lietuvai nepriklausomybę ir laisvę. Kur tik neatsikreipėm, visur ir visiems teikėme nusiskundimus, kaip mes bauriai budome persekiojami Rusijos caro valdonų už nekaltą brošiūrėlę, už maldaknygę, už spausdintą žodį, visur sakėme, kad mes, lietuviai, nėsame koki barbarai, kad mus turėtų su ginklu ir prievarta valdyti. Mes toki pat balti žmonės kaip ir kiekvienas šios šalies civilizuoatas žmogus, tik mes trokštame įgyti sau nepriklausomybę ir sutvarkyti savo šalį demokratiškes pamatais, kad žydėtų lygybė, brolybė ir laisvė visos šalies gyventojams.

Ir šiandien Lietuvai padarę gėdą prieš svetimas šalis Lietuvos kademy vadai, į kuriuos Lietuvos piliečiai dėjo visą vilčių, jog jie paėmę valstybės vairą, ves valstybės reikalus taja vage, kad bus lygybė, brolybė ir laisvė užtikrinta visiems šalies gyventojams, kad gins Lietuvos garbę priešais kitas tautas. Bet kokią gėdą ir panieką dabar užtraukė ant Lietuvos jos valdonai, pamindami demokratiškes principus, paniekindami konstituciją, įvesdami mirties bausmę politiškams prasikaltėjams, apžabodami spaudos, susirinkimų laisvę, uždarydami laisvas mokyklas.

Kiek nuostolių padaryta Lietuvai tokiu pasielgimu vien tik biznio žvilgsniu žiūrint, tai nuostoliai milžiniški, nes svetimos šalys jokio respekto nei pasitikėjimo negali turėti tokiai valstybei, kuri neprogrsuoja, bet regresuoja. Kiek akių kaitinimo tiems Lietuvos piliečiams, kurie užrubežiuose atstovauja Lietuvos valstybę. Ar šitie žmonės gali atsakyti prieš svetimos valstybės pilietį, kuomet tampa užklaustais, kokios priežasties delėi Lietuvoje panaikinta spaudos ir susirinkimų laisvė ir įvesta mirties bausmė? Ar Lietuvai grėsia pavojus iš vidurinių politinių priešų? Ir koks gali būti pavojus kuomet šalis tvarkoma pačių žmonių?

Kokį atsakymą gali suteikti į šitokius ir panašius klausimus? Teisybės pasakyti negali, nes prasikalsi kademy siauro politinio supratimo vadams ir kartais dar gali panaudoti tik ką išleistą įstatymą ir pasmerkti mirčiai, o meluoti irgi jų valdininkas negali. Jis supranta prasmę melo ir to svetimtaučiai nepasakys, nes žino, kad tas, kuris klausia panašius dalykų, gerai žino kaip yra siauri toki žmonės, kurie, turėdami laikiną jėgą, pravedė tokius įstatymus, kurie civilizuoatose šalyse jau yra atgyvenę savo dienas. Tokiame atvejyje prisieina tylėti ir rausti iš gėdos už kademy padarytus žalingus žygius.

Po didžiojo karo Amerikos oportunistai ir šiaip jau žingėi daujanti pamatyti Europos kontinentą, vienas po kitam keliavo po Europą; nemaža jų užkydo ir Lietuvon, pasižiūrėti kokią padėtyje mūsų šalis randasi. Tuli atvažiavo ir išvažiavo, bet tuli korespondentai aprašė Lietuvą tokią, kokia ji jiems tikrenybėje atrodė, prisižiūrėję kaip žmonės gyvena miestuose, kaip dirba ukį, kokį abelau supratimą turi apie pasaulį. Pasakė kad Lietuva gyvena dar primityviškie amžiuje, kad pas lietuvius apsišvietimo nedaug.

Išgirdę mes apie save tokius raportus, begalo išsiėdėm, nors tai ir nemaža teisybės pasaktya. Na, dabar po šio barbariško mirties bausmės įvedimo, ką galime svetimtaučiams pasaktyti? Šita dėmė mus pastumė šimtmečius atgal civilizuoatų žmonių akyse.

Amerikiečiai broliai, kurie tiek daug pastangų dėjome, kad išgauti Lietuvai nepriklausomybę, stokime visi kaip vienas priešais Lietuvos laisvės ir demokratiškes priešus! Stokime kovon su juodąja kademy neskaitynčia armija. Lai civilizuoatas pasaulis pamato, kad mes, nors svetimoj šaly gyvendami dar ne išsigimėm, nenustojom budėję Lietuvos reikalų ir mūsų brolių gerbuvio sargyboje. Visi kaip vienas pasakykime kadems: Šalin nuo valstybės vairo! Atiduokite doriems Lietuvos piliečiams šalį tvarkyti.

sveria šalių įstatymai, ipročiai ir gali sakyti tautos psichologija. Tačiau, mokesėjimas įstatymus saugoti, ar tikraiai pasakius, teisumas yra valstybės pagrindas. Tokios logikos dėsnis, rodos, laikosi visose valstybėse, kur vidaus tvarka yra gera ir prižiurima tautos pašauktųjų vyrų. Bet, kartojame, jog toji tvarka toli gražu ne visose valstybėse yra vienoda. Kartais fandame kardinalių skirtumų. Su šia nuomone sutiks ir tie žmonės, kurie sako: ubi bene, ibi patria (kur gera gyventi, ten tėvynė). Sakysim Amerika ir Lietuva yra respublikos. Deja, Amerikoje gal nē vienas gabųjų senatorių nesugalvo- tų tokios tvarkos, kokia yra šiandien kunigams valdant. Taigi volens nolens del tos

(Daugiau bus)

SUMAŽINTI VIEŠIEJI DARBAI.

Vidaus Reikalų Ministras įsakė Kauno Miesto Valdūbai, kad del kreditų stokos būtų atstatyta nuo viešųjų darbų visos moteris (apie 100) ir trečdalis vyrų (apie 50).

UŽPROTESTAVO.

Mar. Apskr. Viršininkas užprotestavo Mar. Miesto Tarybos (liep. 20 d.) protokolo 2-ą punktą, kur buvo Seimo nariams išreikšta užuojauta.

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal C. Delesle Burns, iš anglų kalbos — V. Dargvainis).

(Taša)

Kai išvažiuoji į užsienius ir pamatai didelius architekturos ir tapybos kurinius, tai ir grįžti namo kupinas naujų idėjų ir naujo prityrimo. Visi, kas taip daro, atlieka tą patį, ką atliko Kolumbus, atradęs Amerika, ar Inigo Jones, tyrinėjęs Italija, ar Voltaire, parvežęs Prancuzijon žinių apie tai, ką Newton'as išrado Anglijoje.

Baimė svetimišalių įtakos ir priešingasis juos nusistatymas dažniausia pareina iš to, kad nežinome, ką galėtume rasti užsieniuose. Lordas Acton, žinomas istorikas, kartą gavo laišką iš tulo savo draugo, pareiškusio, kad jis esąs ne kokios nuomonės apie Vokietijos mokslininkus. Lordas Acton'as atsakė, kad jo draugo nuomonė apie vokiečius neturėtų sulaikyti jo nuo skaitymo jų raštų, „kurie, galimas daiktas, sušvelnins šitą nuomonę ir prisidės prie jos svarumo“. Tikrai, net tie, kam teko keliauti ir kas sakosi galįs spręsti apie vieną, ar kitą kraštą, labai dažnai nepajėgia įvertinti kalbamos tautos. Net tokias artimas ir giminingas, tikybių ir meno tradicijų atžvilgiais, tautas, kaip Europos tautos, skiria kvailumas, — ir tas skirtumas yra dar didesnis tarp didžiųjų pasaulio tautų.

Yra uždavinių, kuriuos turėtų drauge atlikti visos didžiosios ir svarbiosios tautos Europoje, — Europa dabar jau išgalėjo Afrikoje ir Azijoje. Didelės pramonės mašinos, garlaiviai ir gelžkeliai, medicina ir chirurgija — visa tai yra Europos kilmės; naudodami tuos dalykus europiečiai išsidalino tarp savęs Afriką ir privertė Azijos gyventojus sutikti su jų buvimu Azijoje. Europos įtaka, be abejonės, dar ilgam turės išsilaikyti. Todel Europos tautos turi apsižiūrėti, kad jų įtaka į neeuropiečius nebutų nelaba.

Europos pramonės mašinos išgalėjo Kinijoje, bet niekas dar neapsaugoja žmonių nuo tų nelaimių, kurios eina kartu su mašinomis. Štai, viename dideliame mieste dektukų dirbtuvėje dirba 1,100 berniukų, 9 iki 15 metų amžiaus, nuo 4 val. ryto iki 6:30 val. vakare prie nuodingų fosforo dujų. Kasdien 80 jų eina į ligoninę, kai kurių veidų kaulai pradėjo puti nuo fosforo dujų. Tuo tarpu Europos kraštuose, bendru valdžių susitarimu, senai jau uždrausta vartoti tos rūšies fosforą. Tukstančiai merginų dirba kiniečių tekstilios dirbtuvėse po 13 valandų į dieną, neturėdamos jokios savaitės dienos poilsiu. Moterys dirba naktimis, laikydamos savo kūdikius pririštus ant pečių arba guldydamos juos tarp mašinų. Mašinos visai nėra apsaugotos, niekas nemoka jokio atlyginimo už darbininkų mirtį ar susižeidimą prie mašinų. Neįmanomai didelį pelną, kurį duoda šitoks pigus darbas, ima netik keletas turtingų kiniečių, bet ji ima taip jau rafinuoti ir meilūs tų bendrovių ponai akcininkai, gyvenantie Anglijos ir Amerikos miestuose ir, galimas daiktas, nei nežinantie iš kur jų pinigai pareina.

Kaikurie europiečiai, tačiau, gelbsti suvargusiems ir silpniesiems žmonėms Kinijoje. Štai pavyzdys. Foochow mieste per metus metus žmonės budavo varginami choleros epidemijos, kuri reguliariai pasirodydavo tam tikru metų laiku, ligi pagaliau 1922 m. jie pasiantė prašymą į Tautų Sąjungos medicinos sekciją atsiųsti jiems pagalbą. Sąjungos atstovas nuvyko į Foochow ir suorganizavo procesiją su vežimais, ant kurių buvo didelės stovylos: vienos jų reišė nelabą choleros vėliną, kitos reišė gerą virinto vandens angelą. Vyrų šaukė nuo tų vežimų, kad žmonės gertų tiktai virintą vandenį, kad patys praustųsi ir kad apvalytų savo gatves ir kiemus; berniukai nešiojo į visus namus lapiukas, kuriuose buvo tie patys patarimai. Buvo surengta daug kalbų ir mažų dramų, visose miesto dalyse, nemokantiems skaityti žmonėms šviesti. Visa tai buvo Tautų Sąjungos žmonių surengta ir sutvarkyta. Darbas šjo per keletą savaičių, choleros sezonui prisiartinant. Jos laikas atėjo. Kiti liaistai ir kaimai apielinkėje buvo smarkiai choleros užnikti; gi Foochow'e cholera nepasirodė, — čia nebuvo, visu jos

sezonu, nei vieno ligos atsitikimo. Žmonės dėkojo išgelbėjusiam juos medikų štabui. Šių laikų medicinos metodai kartais buna taip paprasti, kad, rodos, neverta būtų ir minėti jų taikymo; bet šituo budu atliekami santykiai tarp žmonių visur gali pakelti civilizaciją. Už šitokius žygius dar negimusios gentkartės gal dėkos Europos žmonėms.

Antras žingsnis pirmyn bus atliktas, kai įvairių tautų organizacijos galės dažniau ir nuolatos sukviesti vienos kurios srities darbuotojus. Pavyzdžiui, gydytojais ir chirurgais, dailininkais ir mokytojais gali daug arčiau bendradarbiauti. Nėra abejonės, kad tokiais bendrais tikslais, kai kovava su ligomis, artimas bendradarbiavimas gal duoti geresnes pasekmes. Visa tai gali įvykti, visai be valdžių prisidėjimo, ar net ir prieš jų nusistatymą.

(Daugiau bus)

Andrius Varguolis.

AŽUOLAS.

Ant aukšto kalno ažuols bujojo — Senų gadynių sargas — tvirtuolis. Plačiai jo šakos aplink šakojo; Nors amžius skaitė, bet kaip jaunuolis Kasmet žaliavo.

Kuklus jis buvo, kaip ta mergelė, Ką grožį savo po skara slepia. Granito uolos turėjo galią, Ką viršų savo didingai stiepia Audringoj juroj.

Saulės linksnumą lapuos skandino, Šešėliu tamsiu liemenį gaubė, Lapų vainiką rasa dabino Tik ankstų rytą, kai viskas snaudė Aplinkui juojo.

Su šiaurės vėjais žiemą kariavo, Vasarą stabdė audrų smarkumą... Nieko nebojo ažuolas senas — vis sau žaliavo

Ir kukliai rodė savo tvirtumą Ant aukšto kalno.

Saulė karštuolė jį pamylėjo, Spinduliais šviesiais meliliai bučiavo; Žvaigždės šviesakės jam tik mirgėjo Danguos tamsume. Ir jam laidavo Amžiną meilę.

Upė ramioji pakalnėj plaukė, Ažuolo tvirto ji irgi ilgėjos, Jo meilės ilgai ištroškus laukė, Atspindį jojo meliliai glamonėjo Savo platumė.

Ar anksti kėlės saulė karštuolė, Ar kiaurą naktį žvaigždės mirgėjo, Ar gailiai verkė eglė jaunuolė, Ar plati upė ugnim žerėjo — Ažuols nebojo.

Jis ankstų rytą, kai viskas snaudė, Laukė aušružes tekant rytuose. Jos tik žvilgesius ir juoką gaudė, Jos tiktai bučikiai jojo lapuose Ugnim žerėjo...

(„Trimitas“)

Ant. Gustaitis.

SUGRĮŽKI.

O, broli, ar atmeni seną bakužę, Kur vyšnios ir gluosniai aplink susigužę Jai lenkiasi, ošia ir pasakas seka, Ką paukščiai čiurena, ar saulė kaip teka.

Gal atmeni kalnus, lankas ir upelį, Kur ritasi bangos ir graužia sau kelią; Tarp uolų gi verda ir duksta verpetai — Čia nuplaukė tavo gražiausieji metalai.

O paskui „sudievu“ nemiškiams pasakęs, Nors liudo į tolių žiurėdamos akys, Iškydai pasaulio ir mokslo pažinti — Bakužė nestengė tavęs nuraminti.

Jei atmeni visa, tai grįžk, mylimasis. Čia ilgisi tavęs ir tėvas senasis, Ir motina brangi, ir jaunos seselės, Čia ilgis kiekvienas vargdienis žmogelis.

Galingas, jei tiesą ir mokslą pažįsti, Tad leisk jį tamsybių prisilėgtiems išvysti. Bakužėj sušuki: Šalin visi burtai! — Taip žengdams gyvenimą naują sukurtai. („Jaunimas“)

vimą pilnai nusisekusi, nes apart paskleidimo apie 1,500 serijų tikietų su informacijom apie SLA. ir gyvu žodžių agitacijos laike išvažiavimo, šis apskričio išvažiavimas duos pelną apie \$150.00, iš kurio trečia dalis yra skiriama Našių ir Našlaičių Fondui.

Kitą kartą apskritys turėtų pasirinkti geresnę vietą išvažiavimui, nes Beverly Hills yra nepatogus privažiavimui, o kas svarbiausia, tai miestas nepavelija jokių užkandžių pardavinėti. Samdytis nuosaliai, ant privatiškos žemės, vietą ir vėžimą per daug brangiai atseina ir net rizikas yra nuostolius turėti.

Geriausia serijų pardavime pasidarbavo sekamos kuopos: 89, 139, 63, 125 ir 194. Visai atsiskakė platinti ir sugražino serijas čielas 239.

M. Bacevičius.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

129 kp., Chicago, Ill.

SLA. 129 kuopos susirinkimas įvyko 9 d. rugpiučio. Svarstant bėgančius reikalus pridurtos laiškas nuo Centro Sekretorės per J. Gelgaudą org. ir laiške pranešama, kad Centro knygoje nekurių narių stovis nesutinka su kuopos sekretoriaus knygomis. Rimtai dalyką apsvaarsčius nutarta rinkti komisiją iš trijų narių. Komisija kartu su valdyba veiks ištyrimu to dalyko. Išrinkta šie nariai: A. Kazlauskas, V. F. Andriulis ir K. Tarulis.

Pakeltas klausimas nuo praeto susirinkimo susėlimui nukentėjusių nuo audros SLA. 191 kp. narių, W. Frankfort, Ill. Nariai šiame susirinkime suaukojo \$2.75. Nuo praeto susirinkimo buvo \$4.00. Aukovo šie nariai: A. Raveičius \$1.00; P. Akstinas, K. Tarulis po 55 centus; J. Gelgaudas, P. Jabenskas, V. F. Andriulis, J. Ie Andriulienė, S. K. Grišius, A. Kazlauskas, J. L. Grušas, V. Vaškis, J. Sriubas, A. Sarkis, P. Janušaitis po 25 centus; J. Šukis, A. Staliūnas po 20 centų. Smulkių 50 centų — viso \$6.75. Aukos pasiūsta 191-mos kuopos komitetui.

J. Gelgaudas.

323 kp., Glendale, Pa.

Mūsų naujoji SLA. 323 kuopa nors dar neseniai susitvėrusi iš 13 narių, o jau šiandien turim virš 25 narių. Mat susitvėrus mūsų naujai kuopai ir iš 128 kp., Carnegie, Pa., tuojaus 8 nariai persikėlė į mūsų kuopą ir jų persikėlimo priežastis, tai bolševikiška diktatura 123 kp., ir taipgi 6 nauji nariai įstojo. Reikia neužmiršti, kad dar nėra nė 6 mėnesių nuo mūsų kp. susitvėrimo ir šie metai tai yra blogi metai: darbai prastai eina, daugumas žmonių neturi darbo ir nuo to laiko, kaip tik anglų kasyklos buvo uždarytos, tai Carnegie net 3 bankai subankrutino ir daugumos ir lietuvių sutaupti centai dingę. Dėl to priežasties žmonės apie draugijas mažai ir rūpinasi. Jei tik sulauksim geresnių laikų, tai ir mūsų naujoji kuopa pakils nariais, nes mūsų kuopa tarp vietos lietuvių turi gerą prijautimą.

Gegužio mėnesyje buvom nutarę surengti balių „Darbo Dienoje“, bet liepos mėnesyje nutarimas buvo atšauktas, mat pabugom blogų laikų.

Mūsų naujosios kp. baltiaus rengimo komisijos pora narių buvo atsilankę į APLA. 3 kp. susirinkimą ir prašė svetainės, kad mūsų kuopai padovanotų del baltiaus arba nors nupigintą kainą išnuomotų. Bet kad dar buvo ilgas laikas ligi „Darbo Dienai“, tai susirinkimas pasakė, kad jei APLA. 3 kp. nieko nerengs „Darbo Dienoj“, tai

žadėjo mums duoti svetainę. Na, o J. Gataveckas, pasislėpęs po slapyvardžiu „be darbis“ parašė į „Laisvę“, išvadindamas mūs komisiją žebrokaais ir maištininkais ir kad APLA. 3 kp. prašymą atmetus vienbalsiai, žinoma kas yra didžiausias melas, nes APLA. 3 kp. tokio tarimo nedarė. O apie „žebrokus“ ir žvejojimą, tai niekas juk su bolševikais negali lenkintiuoti tame amate, nes niekas tiek daug nėra priprašinėjęs uždyka svetainės, kiek bolševikiškos draugijos ir ne tik svetainės, bet ir visokios rūšies aukų nenustoją juk „žebrovąjė“ ir jų tas „žebrovajimas“ yra išpriklijęs vietos lietuviams.

Rugpiučio 2 d. APLA. 3 kp. susirinkime J. Gataveckas buvo suspenduotas 6 mėnesiams ir jis sakosi, kad jam apleidus svetainę net mušti gavęs. Tai šis atsitikimas aiškiai liudija, ant kiek Carnegie lietuvių myli tokius šmeižikus, kaip Gataveckas.

P. J. Liepas.

314 kp., Throop, Pa.

Liepos 24 ir 30 dd., kuopa laikė susirinkimus kaslink velionio Vinco Tautkaus, kuris priklausė prie keturių vietinių draugijų: L. Sunų, SLA. 314 kp., D. L. K. G. ir Pašalpinio Klubo. Nuo aukščiau minėtų draugijų buvo išrinkta po du ir tris narius, kad sukolektuoti iš draugijų velionio pašalpą ir išmokėti skolas — šermenų ir kitas bilas. Administracija savo susirinkime pripažino bilas, kad yra teisingos ir vertos išmokėti, viso \$318.50, o bilų buvo pristauta ant \$451.47. Ieigos viso buvo \$408.00. Išmokėta \$381.50, lieka banke ant trijų trustisų vardo \$26.50.

Turiu priminti, kad ponias šeiminkė, pas kurią gyveno velionis Tautkus, pasielgė sauvališka. Mat velionis neturėjo čia jokių giminių, vienok prieš mirtį padarė testamentą ir prašė, kad būtų laidojamas graboriaus P. J. Mokevičiaus iš Dickson City, su kuriuo sykiu prigulėjo į vieną draugiją ir buvo geri draugai. Bet ponias šeiminkė, kaip karšta fanatikė, trenkė kumščia į stalo, girdi niekas mano namuose „nebosaus“ ir pasišaukė Romos agentą ir likosi palaidotas su visomis bažnytinėmis ceremonijomis. O turėjo būti palaidotas ant Tautkiškų Kapinių, bet šeiminkės užsispyrimu likosi palaidotas ant Katalikiškų Kapinių, Throop, Pa. Draugijų atstovai ištarė papeikimą šeiminkėi už tokį sauvališką pasielgimą.

Velionis V. Tautkus paėjo iš miestelio Užvinčio, Šiaulių apskrities. Giminės ar pažįstami norėdami plačiau sužinoti apie velionį gali kreiptis žemiau paduotu adresu.

Lai buna lengva šios šalies žemėlė mūsų mylimam Draugui — V. Tautkui. Išėkis ramiai Drauguži amžinu miegu užmišę.

V. Stulpinas,
109 Shaffer St.,
Dickson City, Pa.

PROTOKOLAS

SLA. 5-to apskričio, New Yorko ir New Jersey valstijų, 30 suvažiavimo, įvykusio 26 liepos, 1925 m., po No. 62 Lafayette St., Paterson, N. J.

1. Pirmininkui pavėlavus pributi ir delegatams reikalaujant suvažiavimą atidarė sekretorius 11:30 val. ryte.

2. Peržiūrėjimui mandatų komisiją paskyrė A. B. Strimaitis ir K. Bukavecką.

3. Mandatų komisija pertikrinus kuopų mandatus pranešė, peršaukdama delegatus, atstovaujančius sekančias kuopas: 3 kp., Elizabeth, N. J. — 3 del. — visi dalyvavo.

70 kp., Cliffside, N. J. — 2 del. — abu dalyvavo.

101 kp., Paterson, N. J. — 4 del. — visi pribuvo.

126 kp., New York, N. Y. — 5 del. — 2 nepribuvo, 1 pavėlavo.

138 kp., Porth Amboy, N. J. — 2 del. — abu buvo.

302 kp., Trenton, N. J. — 1 del. — dalyvavo.

83 kp., Brooklyn, N. Y. — 15 del. — 6 dalyvavo, 9 nepribuvo.

245 kp., Newark, N. J. — 4 del. — 3 dalyvavo, 1 nepribuvo.

234 kp., Great Neck, N. Y. — 1 del. — dalyvavo.

Delegatų pribuvo 26 nuo 9 kuopų, atstovaudami apie 700 narių; nepribuvo 12 delegatų. Prisdėjus apskr. valdybos 4 nariams sprendžiamų balsų pasidarė 29.

4. Suvažiavimo tvarkai vesti pirmininkas išrinkta K. Jankaitis 17 bal. prieš P. Sakatauską 6 bl.

5. Rezoliucijų ir įnešimų komisija nutarta nerinkti iki atsisiras svarbių klausimų.

6. Protokolas pereinot metinio suvažiavimo skaitytas ir priimtas su pataisymu, kad būtų perkelta 126 kp. miesto vardas New Yorku, vietoje protokole per klaidą užrašyta Patersono.

7. Apskr. valdybos raportai. Pirm. A. Verkutis raportavo iš pereinot pusmečio veikimo, kuriame jis darbuotis, pabrėždamas, kad ir teko susidurti su nekuriais keblumais, bet visgi suorganizavo 2 naujas kuopas, iš kurių viena prisidėjo prie suvažiavimo nutarimus, t. y. parašė Pildomajai Tarybai laišką, paklausiant apie 5 apskričio pereinat metais priimtą rezoliuciją reikale prieš peraitį SLA. Seimą paskleistų anoniminių laišku rašytojų. Taipgi ir kiti tarimai buvo pildomi. Vaikų mokyklėlių organizavimo darbas apskr. valdybai pasirodė nepraktiškas.

Sekretorius Ig. Urbonas raportavo, kad sulig savo išgalės stengėsi išpildyti pereinot metinio suvažiavimo nutarimus, t. y. parašė Pildomajai Tarybai laišką, paklausiant apie 5 apskričio pereinat metais priimtą rezoliuciją reikale prieš peraitį SLA. Seimą paskleistų anoniminių laišku rašytojų. Taipgi ir kiti tarimai buvo pildomi. Vaikų mokyklėlių organizavimo darbas apskr. valdybai pasirodė nepraktiškas.

Sekretorius Ig. Urbonas raportavo, kad sulig savo išgalės stengėsi išpildyti pereinot metinio suvažiavimo nutarimus, t. y. parašė Pildomajai Tarybai laišką, paklausiant apie 5 apskričio pereinat metais priimtą rezoliuciją reikale prieš peraitį SLA. Seimą paskleistų anoniminių laišku rašytojų. Taipgi ir kiti tarimai buvo pildomi. Vaikų mokyklėlių organizavimo darbas apskr. valdybai pasirodė nepraktiškas.

Sekretorius Ig. Urbonas raportavo, kad sulig savo išgalės stengėsi išpildyti pereinot metinio suvažiavimo nutarimus, t. y. parašė Pildomajai Tarybai laišką, paklausiant apie 5 apskričio pereinat metais priimtą rezoliuciją reikale prieš peraitį SLA. Seimą paskleistų anoniminių laišku rašytojų. Taipgi ir kiti tarimai buvo pildomi. Vaikų mokyklėlių organizavimo darbas apskr. valdybai pasirodė nepraktiškas.

8. Patersono 101 kuopos pikniko rengimo komisija raportavo, kad piknikas buvo rengiamas per 3 sykčius, bet be pasekmų iš priežasties blogo oro, kas 5 apskr. padarė 39 dol ir 45c. nustolių. Raportas priimtas.

9. 302 kuopos per jos delegatą įnešimas, kad apskr. surengtų prakalbų bei paskaitų maršrutą apskr. ribose; įnešimas priimtas ir pavesta apskr. valdybai rūpintis maršruto rengimu.

10. Tos pačios kuopos įnešimas, kad apskr. būtų nuolatini organizatorius prirašinėjimui jaunuolių ir SLA. Kadangi toks patvarkymas, kaip apskr., taip ir kuopose jau yra, tai tas įnešimas priimtas kaip paraginimas prie spartesnio veikimo.

11. Įnešta ir nutarta, kad esant delegatų sudarančių suvažiavimo kvorumą, apskr. suvažiavimai prisidėtų valdybos paskirtu laiku ir skaitytusi tiesotais.

12. Skaityta laiškas nuo S. L. A. Sekretorės P. Jurgeliutės, kuriame atsako ant apskr. sekr. paklausimo reikale nuo seniau priimtos rezoliucijos Pil. Taryba yra paėmus de-

tektuvių firmą ieškojimui anoniminių laišku rašytojų, laiškas priimtas, tas klausimas atidėta ant toliaus.

13. Įnešta surengti koncertas, po apsvairstymui įnešimas nupuolė.

14. Įnešta ir nutarta paremti aukomis Lietuvos karžygius kovojančius už laisvę.

15. Įnešta aukoti Lietuvos politiniams kaliniams per Lietuvos draugų atstovybę Chicagoje. Pataisymas siusti tiesiog Prof. Sąjungos pirm. Žygeliiui. Įnešimas perėjo 19 bl. prieš pataisymą 8 bl.

16. Įnešimas aukoti 25 dol., pataisymas 10 dol.; didžiama balsų perėjo pataisymas aukoti 10 dol.

17. Skaityta per A. B. Strimaitį jo parašyta rezoliucija, smerkianti Lietuvos klerikalų sauvaliavimą.

18. Įnešta ir 18 bl. nutarta rezoliuciją pataisyti, prieš 8 bl. priimti kaip parašyta.

19. Rezoliucijos pataisymui išrinkta komisija: J. Briedis, S. Baltutis ir J. Klanauskas.

20. Skaityta kita rezoliucija užuojautai iš Lietuvos Seimo išmestiems trims atstovams: Griniui, Lapinskiui ir Bieliui. Po apsvairstymui rezoliucija atmeta 15 bl. prieš 7 bl.

21. Skaityta pataisytoji rezoliucija ir vienbalsiai priimta.

22. Rezoliucija nutarta patalpinti organe „Tėvynė“ ir kituose progresyviuose laikraščiuose.

23. Balsuota vieta sekančiam suvažiavimui: Newarkas gavo 17 bl., Brooklynas 4 bl., Cliffside 2 bal., Porth Amboy 1 bl. Sekantis metinis apskr. suvažiavimas įvyks Newark, N. J. 24. Visas tiesotas bilas nutarta apmokėti.

25. Finansų apyskaita: sausio 28 d., 1925 m., izde pinigų buvo \$140.29c.

Per tą pusmetį laiko įplaukų buvo nuo užsimokėjusių kuopų sekančiai: 138 kp., \$2.10; 245 kp., \$3.70; 302 kp., \$1.80; 3 kp., \$3.00; 234 kp., \$55c. Viso daikte \$151.44.

Išlaidos: Liepos 26 d. išmoka kėta pirm. išlaidos \$6.02; sekr. išlaidos \$6.40; izd. išl. \$1.50; pikniko nedateklus \$39.45; svetainės randa suvažiavimui \$1.00; auka Lietuvos politiniams kaliniams \$10.00. Viso išlaidų \$64.37.

Su 26 d. liepos izde pinigų yra \$87.07.

Suvažiavimas uždarytas 4:30 val. po pietų.

Suv. pirm. — Kazys Jankaitis, Suvažiav. sekr. — Ig. Urbonas.

Rezoliucija

priimta Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 5-to apskričio suvažiavime liepos 26 d., 1925 m., po Nr. 62 Lafayette St., Paterson, N. J.

Kadangi šių metų birželio mėn. 20 d. krikščionių demokratų bloką Lietuvos Seime nesilaikydami Seimo statuto, priėmė savo balsais įstatymus varžančius spaudos ir susirinkimų laisvę ir įvedančius mirties bausmę;

Kadangi tie krikščionių demokratų prfimtėji įstatymai aiškiai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, kuri garantuoja Lietuvos piliečiams spaudos ir susirinkimų laisvę; Kadangi pravedant tuos nekonstitucijinius ir antidemokratinus įstatymus buvo neteislingai slopinama opozicijos balsas ir prieš atstovus pasi-priešinančius tai sauvaliai buvažiavimo kvorumą, apskr. suvažiavimai prisidėtų valdybos paskirtu laiku ir skaitytusi tiesotais.

Kadangi Lietuvos darbininkų profesinės sąjungos neturi teisės organizuotis ir veikti del la-bo Lietuvos darbininkijos, ir Kadangi Lietuvos darbininkai, kovojanti prieš tą beteisę yra baudžiami ir terorizuojami visokiais budais ir kalinami il-

giems metams kalėjimu, be jokių įrodymų, kad jie būtų prasižengę prieš valstybinius įstatymus,

Todel tebuna nutarta, kad šis SLA. 5-to apskr. suvažiavimas, varde New Yorko ir New Jersey kuopų griežčiausiai protestuoja prieš begėdišką Lietuvos Konstitucijos mindžiojimą ir prieš žiaurų krikščionių demokratų smurtą bei sauvaliavimą Seime.

Ir taippat lai buna nutarta, kad šis suvažiavimas griežčiausiai pasmerkia Lietuvos valdančiųjų partijų bloko kėsinimąsi sugriauti teisėtumą ir demokratybes pamatus Lietuvos Respublikoje, žeminant Seimo atstovų autoritetą liaudies ir svetimų valstybių akyse ir dedant neseniai pasiuluosaviam nuo svetimų despūtų kraštui naujo despotizmo jungą.

Pagaliau lai bunie nutarta, kad šis suvažiavimas kviečia visus laisvę mylinčius Amerikos lietuvius visais galimais budais padėti kovoti Lietuvos žmonijai kovojančiai už savo teises prieš klerikalinius despotus.

SLA. 5 apskr. suvažiavimo: Pirm. — Kazys Jankaitis, Sekret. — Ig. Urbonas.

LAISVAS SKYRIUS

(Redakcija neima atsakomybės už išreiktas mintis šiame skyriuje).

SMURTO KELIU GRIAUNA LIETUVIUS PASILAİKANČIAS ISTAIGAS.

Retai kada spaudoj matyti apie springfieldiečių progresyviai žmonių gyvenimą ir jų veikimą, nes gerų darbų link progreso ir apšvietos mažai nuveikta ir kas buvo praecityje pažangesnių žmonių įkurtą, tai šiandieniniame gyvenime per Rusijos rojaus mylėtojus stengiamasi visokiais smurtiškais budais sunaikinti. Tarpe viso rko, tai buvo svarbiausiu punktu springfieldiečių veikime įkurimas Lietuvių Progresyviškų Draugysčių Viešo Knygynėlio. Drame garbingam darbe stojo į eiles keturios pašalpinės draugijėlės ir veliau susitvėrus S. L. A. 158 kuopa ir visos draugės savo finansine dalele palaikė knygnėlį. Beje ir lietuvių Socialistų Sąjungos 29 kuopa visame tame dalyvavo. Minėtos draugijos ir kuopos išdirbo del knygnėlio tam tikras taisykles, arba įstatus, kurių prilaikydami atlaikydavo ramius susirinkimus, arba konferencijas. Mat pagal knygnio parengtus įstatymus, konferencijos atsi-budavo kas šeši mėnesiai, arba du kartu į metus, su keturiais atstovais nuo kiekvienos draugijos ar kuopos. Taip ir gyvenome, suteikdami vietos lietuviams didžiausią progą susipažinti su įvairiais raštais ir laivint savo protą be jokių apsun-kinimų iš finansinės pusės.

Šie į apšvietą žinksniai buvo žinksnuojamai nuo 1914 m. iki laiku, kada nežinia iš kur, at-sibastė Rusijos rojaus mylėtojai su savo rūšies gana nešvariais vyžais, ir per neatsargumą juos įsileido į mūsų knygną. Tuoj pastebėjom ką tai nepaprasto, pirmiausia iš jų pirm-raidžių užvartavimo, tik kad buvo R. L. D. D., paskui per-keitė raidžių dadėjimu ir atmetimu, kad rodos visa abecelė išnaudota ir dar truskta raidžių. Man teko vieno Rusijos rojaus mylėtojo užklausti kokios tikrai jų pirmraides (inicialai) yra. Atsako, kad nežino. Atleisit ir man gerbiama skaitytojai, jeigu aš neįsėdėjau jų tikrų pirmraidių, nes jie patys nežino, laikas ir brangi vieta laikraštį neverta užimti apie užvardinimus, kurių gal niekas nežino. Bet gi pagal tinkamą jiems vardą —

Rusijos rojaus mylėtojai netik maišė ir drumstė savo užvardinimus, bet maišė ir drumstė visą springfieldiečių knygnęlio tvarką ir ramybę. Tokio padėty nuilsino visus žmones, kurie skaitosi su dora, palaiko garbę savo vardo ir pripažįsta žmoniškumo teises visiems kitiems ir jie turėjo ap-leisti susirinkimus. Ir ve tie Rusijos rojaus mylėtojai, šei-mininkaudami knygnėliu, prirašė Lietuvių Progresyviškų Draugysčių Knygnėlį su visom draugystėm ir kuopom prie R. D. L. D. (o gal A. L. D. L. D.?). Šis įvykis atsi-buvo 1924 m. prieš pusmetinę konfe-renciją.

Gal man nereiks nė aprašyti, bus ir taip skaitytojam lengva suprasti, kaip reikėjo kovoti pusmetinėj konferencijoj, kad atitaisyti tie smurtiški darbai. Nors ir buvo atitaisyta per didelį nesmagumą, bet to neužteko. Štai 1925 m., liepos 26 diena, laikytoj konferencijoj ir vėl beveik ko ne tas pat, tik skirtumas yra tas, kad dabar konferencijos pabaigoj, kada atstovai draugysčių ir kuopų nekurię apleido konferenciją, tai Rusijos rojaus mylėtojai, pasinaudodami savo smurtiška jėga, pervarė nutarimą, pirkti kiekvieną leidinį nuo tos vadina-mos L. D. L. D., ar gal R. D. L. D., ar A. L. D. L. D. Taigi pildant tokį nutarimą, draugys-tės ir kuopos sumokėjo mokes-tis del knygnio palaikymo, o tie pinigai bus sunaudojami komunizmo legendos ir agitaci-jos naudai.

Ar dar geresnio smurto reiki-a? Ar gali žiūrėti rankas nuleidę ir balso nepakelti SLA. kuopos, kurios tame reikale yra prisidėjusios ir palaiko knygnėlį? Ne, ir taip negali buti! Jau dabar matoma SLA. 275 kp. didžiausį nepasiganėdi-jimą, taipgi ir SLA. 158 kp. nariai tą patį jaučia, kuriems prastavos organizacijos reikalai ir jie mokės apginti SLA. kuopas ir neleis mokėti mokes-čius ten, kur pasinaudoja kom-unizmo smurtiški gaivalai. Tie patys pasipiktinimo jaus-mai matosi ir vietinių draugys-čių nariuose ir nužiurima jų pasiryžimas apsvalyti nuo Ru-sijos rojaus mylėtojų ir palaik-tyt knygnėlį bepartvyiška. Taip, laikas pabusti, nes jau komunystų kokios ten jaunųjų lygos valdžios įsakymu susirin-kimai tapo uždaryti. Uždarys ir mūsų knygnėlį, jei neatitai-sysime savo klaidos.

Konferencijos dalyvis.

Kuopu Susirinkimai

South Boston, Mass. SLA. 43 kuopos susirinkimas įvyks 11 d. rugsėjo, 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėj, kamps E ir Silver gatvių. Visi nariai kviečiami atsilankyti į šį susirinkimą, nes yra daug svarbių reikalų apkalbėti. Taipgi nepamirškite kiekvienas atsivesti nors po vieną naują narį prirašyti prie SLA. 43 kuopos.

Komitetas.

Pottsville, Pa. SLA. 73 kp. susirinkimas įvyks 6 d. rugs. 3 val. po pietų, naujoj svetainėj, 16-th and Minersville St. Todel visi nariai yra kviečiami skaitlingai atsilankyti susirinkimam į naują svetainę aukščiau pažymėtu antrašu. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 73 kuopos.

C. K. Vežialis — sekr.

Homestead, Pa. SLA. 151 kuopos susirinkimas įvyks 12 diena rugsėjo, 7 val. vakare, Lietuvių Klubo name. Visi nariai yra kviečiami skaitlingai atsilankyti ir užsimokėti už-vilktas mokesnis. Neatsilankiusieji busite baudžiami sulig

SLA. įstatų. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 151 kuopos.

J. A. M. — sekr.

Brigton Park, Chicago, Ill. SLA. 176 kp. susirinkimai likosi nutarta laikyti kiekvieno mėnesio pirmą pėtynčią, 7:30 val. vakare, Jokanto svet., 4138 Archer Ave. Visi nariai ir narės malonėkite skaitlingai atsilankyti į sekančią susirinkimą, nes turime daug svarbių dalykų aptarti. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 176 kuopos.

Kuop. rašt.

Hammond, Ind. SLA. 273 kp. susirinkimas įvyks 6 d. rugsėjo, 2 val. po pietų, Brooks House svetainėj. Visi nariai malonėkite atsilankyti susirinkimam, nes yra svarbių reikalų aptarti, kaip tai ligonius ir kt. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 273 kuopos.

Narys.

Buffalo, N. Y. SLA. 304 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 13 d. rugsėjo, po num. 237 Sycamore St. Visi nariai ir narės malonėkite skaitlingai susirinkti į šį susirinkimą ir užsimokėti užvilktas mokesnis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 304 kuopos.

J. K. Millauskas — sekr.

Ansonia, Conn. SLA. 66 kp. susirinkimas įvyks 6 d. rugsėjo, 3 val. po pietų, pobažnytinėj svetainėj. Visi nariai butinai atsilankykite į šį susirinkimą, nes randaši daug svarbių reikalų apsvairstymui. Taipgi neužmirškite užsimokėti užvilktas mokesnis, nes perein-tame susirinkime nutarta, kad sekretorius neitų daugiau į nar-us rinkti mėnesinių mokes-čių.

A. Gudziūnas — sekr.

Wilkes Barre, Pa. SLA. 115 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 6 d., 2 val. po pietų, 314 E. Market St. svetainėj. Visi nariai malonėkite atsilankyti ir užsimokėti priklausančias mokes-tis. Turime ir kitų reikalų apsvairstymui.

Silv. Pileckas — sekr.

Rockford, Ill. SLA. 77 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 6 d. rugsėjo, 2 val. po pietų, Lietuvių tautiškoj svetainėj, ant Island Ave. Visi nariai malonėkite pributi ir užsimokėti priklausančius mokesnius. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 77 kuopos.

P. J. Aleksynas — sekr.

East New York, N. Y. SLA. 322 kuopos susirinkimas įvyks 7 d. rugsėjo, 858 Glenmore Ave. Visi nariai malonėkite susirinkti ir užsimokėti priklausančias mokes-tis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 322 kuopos.

Baltrušaitienė — sekr.

ALBINO S. TREČIOKO AGENTURA

Parduoda laivakortes visų linijų. Geriausiai, greičiausiai ir pigiausiai persiunčia PINI-GUS litais ir doleriais. Apdraudžia (inšurina) visokius daiktus nuo sudegimo ir nelaimių, ir visokius būzinius bei automobilius. Perka ir parduoda namus. Skolina pinigus ir patarnauja visokių dokumentų padarymą. Parupina pasportus.

Visais reikalais kreipkitės šiuo antrašu:

A. S. TREČIOKAS,
199 Adams St., Newark, N. J.
Telefonas: Market 4867
arba Bigelow 3563—W

Ginčas del Paskolos Lietuvai

Sugrįžus iš Lietuvos Foundation Kompanijos atstovui, p. G. Hirševičiui, po to, kai buvo susitarta Foundation Kompanijos su Lietuvos valdžia reikale teikiamos Lietuvai paskolos, kuri galės siekti iki 16 milijonų dolerių, Foundation Kompanija pasiūkė New Yorko lietuvių laikraščių atstovus, kad padaryti pranešimą Amerikos lietuvių visuomenei apie šį reikšmingą Lietuvai susitarimą. Laikraštinkai buvo kviešti į Foundation Kompanijos raštinę liepos 27 d., š. m., tačiau mes, pasirašusieji žemiaus, šią dieną atsilankyti negalėjome, todėl buvo susitarta ant rytojaus sueti ir išklausti Foundation Kompanijos atstovo, p. Hirševičiaus, pranešimo.

Sutartu laiku nuvykus į Foundation Kompanijos raštinę, p. Hirševičius mus maloniai priėmė, ir padaręs platų pranešimą žodžiu apie paskolos svarbą, parodęs tam tikrus dokumentus, atsakė į visą eilę pastatytų klausimų, įteikė raštą jau priruostą pranešimą ir paprašė, kad jį paskelbtumėm Amerikos lietuvių spaudoje. Šiame pasikalbėjime dalyvavo ir Lietuvos komercialis attache, D-ras M. J. Vinikas. Atsisveikinant p. Hirševičių, jis pareiškė, kad vakar, liepos 27 d., atsilankė į Foundation Kompaniją „Garso“ atstovas, p. J. P. Mačiulis, kuriam irgi akyvaizdoje D-ro M. J. Viniko, jis, p. Hirševičius, padaręs tokį patį pranešimą ir įteikęs tą patį spaudai priruostą straipsnį. Ant galo, p. Hirševičius paprašė laikraščių atstovų tuo tarpu spaudoje skelbti tik jo Kompanijos priruostą straipsnį, pasiūlydamas spaudai priruosti smulkmenišką pranešimą apie paskolą, kuomet jau bus pribrendęs tam momentas.

P. Mačiulio Prasimanymai.

Mes suprastami, kad tokioje atsitikimoje, kuomet jau turime reikalą su rimtomis amerikonių firmomis, reikia prisilaikyti visame kultūringame pasaulyje galiojančio dšentalmoniškumo, pasielgėme sulig Foundation Kompanijos atstovo reikalavimų ir spaudoje paskelbėme tik tai kas mums buvo leista. Tačiau „Garso“ atstovas, p. J. P. Mačiulis, pasirašydamas inicialais „J. P. M.“, tiek „Garso“, tiek visose dešiniojoje spaudoje, išėjo su negražiomis falsifikacijomis. Jisai savo pranešime tarpe kitko, pareiškia sekamai:

„Užklausus p. Irševičiaus kas padarė pradžią minėtos paskolos reikale, gauta sekamas paaiškinimas:

„Foundation Kompaniją minėta paskola užinteresavo iš Lietuvos atvažiavęs pralotas Olsauskas ir New Yorko Lietuvos konsulas Dr. J. Bielskis, kurie pirmieji kreipėsi į šią kompaniją klausiti paskolos. Kompanijai pradėjus teirautis apie galimybes, atvyko iš Kauno Dr. Vinikas su Kauno miesto įgaliavimais. Bet kompanija atsakė su p. Viniku kalbėti, nes buvo nusistatęsi paskolos reikalui tartis su Lietuvos vyriausybe, o ne su Kauno miesto įgaliavimais. Lygiai pat ir Komisija nuvažiavusi Lietuvon tarėsi su Lietuvos vyriausybe, o ne su Miesto valdyba. Taigi paskolos pradžią padarė pralotas Olsauskas ir Dr. Bielskis ir paskola duodama Lietuvos vyriausybės užtikrinimu.

„Tai taip paaiškino p. Irševičius apie paskolos klausimo pradžią.“

Kadangi šitoks p. Mačiulio pareiškimas pastato visuomenės akyse mus, žemiaus pasirašiusius, tokioje šviesoje, kad lyg

mes butamem užslėpę faktus, nes ir „Garso“ redakcija savo peržalgose jau remiasi tuo p. Mačiulio pareiškimu ir „mandagiai“ pakoluoja jo nepakenčiamoms laisvamaniams; taigi šitokis p. Mačiulio pareiškimas pastato nekokią šviesoj ir patį Foundation Kompanijos atstovą, p. Hirševičių, nes viena dalis laikraščių paskelbė vienokį jo pranešimą, o kita kitokį, taigi skaitančioji visuomenė tegali padaryti vieną išvadą: p. Hirševičius vieniems laikraščių atstovams padarė vienokį pranešimą, o kitiems — kitokį, kas rimtos firmos atstovui būtų labai nerimta daryti. Ir mes, nors neabejojame apie p. Hirševičiaus pareiškimą, kad jis p. Mačiuliui padarė tokį patį pranešimą kaip ir mums, tačiau matėme reikalo į šitai atsiliepti ir visuomenei paaiškinti tikrąjį dalyką padėti. Mums žinomis ir prieinomis keliais pasiteiravus šiuo reikalu, pasirodė, kad mūsų pasitikėjimas p. Hirševičium buvo teisingas ir čionais kaltė yra tik vieno p. Mačiulio, kuris paskelbė savo sriovės spaudoje nepamatuosus ir negražius prasimanymus apie p. Hirševičiaus pranešimą. Kadangi Lietuvos komercialis attache, D-ras Vinikas, dalyvavo tame su p. Mačiuliu pasikalbėjime, tad užklausus mums D-ro Viniko, ar paskutinė dalis p. J. P. Mačiulio čionais cituojamo straipsnio užvardino „Kas padarė pradžią?“ yra teisinga, atsakė:

„Ne; ta dalis straipsnio neatitinka tikrąsias. Tokio pareiškimo p. Mačiuliui nei aš, nei p. Hirševičius, nedavėm. Oficialis pranešimas, kurį Foundation Kompanija norėjo padaryti Amerikos lietuvių laikraščiams, buvo įteiktas raštu p. Mačiuliui lygiai kaip ir kitiems laikraštinkams. Visoki kiti aprašymai, neatitinkanti tam raštui, yra pačių laikraštinkų išvadoms, ir jeigu jie būtų bent kam kenksmingi, tai už tai legalė ir moralė atsakomybę prisiima patys laikraščiai. Asmeniniai aš, iki šiol, niekam nesu padaręs jokio oficialaus pranešimo paskolos reikalais.“

Užklausus p. Hirševičiaus ar jisai yra p. J. P. Mačiuliui padaręs tokį paaiškinimą, apie kurį kalbama straipsny „Kas padarė pradžią?“, jisai trumpai ir griežtai pareiškė, kad:

„Nė aš, nė kas kitas iš Foundation Kompanijos, nėra nieko panašaus pasakę p. J. P. Mačiuliui.“

Paskolos Istorija.

Susijdomavę šiuo klausimu, mes plačiau pasiteiravom ir sužinojom sekamus faktus apie šią paskolą:

Tuojaus po išvažiavimo iš Amerikos p. Čarneckiui, buvusiam Lietuvos Atstovui Washingtono, Dr. M. J. Vinikas, likęs kaip einantis Lietuvos Atstovo pareigas, pasiuntė Lietuvon kabeļi, kad jisai gali gauti Kauno miesto kanalizacijos ir vandenteikio įtaisymams paskolą iki penkių milijonų dolerių. Tas buvo dar pirm atvykimo Amerikon p. Bizausko ir praloto Olsausko. Kauno miestas šį pasiūlymą tuokart negalėjo priimti, nes kanalizacijos ir vandenteikio planai dar buvo neužbaigti ir niekas nežinojo kiek visas darbas galės lėšuoti. Pabaigus planus, Kauno miestas pradėjo ieškoti paskolos per oficialius šaltinius, bet be pasekmų — paskolos negavo. Tuo pat laiku Dr. Vinikas buvo pakviestas parvažiuoti Lietuvon, o Amerikon atvyko pralotas Olsauskas ir inžinierius Pauliukonis, ieš-

kodami paskolos „Galybės“ Bendrovei, pastatymui ant Nemuno, ties Birštonu, didelės elektros stoties. Jiems taipgi nepavyko paskolą gauti.

Kelioliką mėnesių po tų pastatymų, Dr. Vinikui grįžtant Amerikon, Kauno miestas, paskolos negavęs, įteikė jam pilnus ir neapribotus įgaliojimus ieškoti Kauno miestui reikalingos paskolos.

Atvykęs Amerikon Dr. Vinikas tuojaus nusisamdė tinkamą žmones tai paskolai realizuoti; p. Hirševičius įėjo kaip brokeris, o adv. Maginnis kaip juriskonsulas. Dr. Vinikui, kaip komercialiam Lietuvos attache, buvo žinoma, kad Lietuvos Valstybė taipgi ieško paskolos. Ir todėl Kauno miesto paskolos ieškojimas buvo naudojamas kaip klyvus užinteresuotumui finansinių įstaigų ir Valstybės paskola. Kovo mėnesio pradžioje paskola buvo gauta, bet dėl įvykusių reikalavimų, kad adv. Maginnis ir Hirševičius pasitrauktų, tai sudarytoji organizacija paskolai gauti iširo. Paskola taipgi žlungo. Tuo momentu išrodė, kad paskolos negaus nei Kaunas, nei Valstybė. Visą darbą reikėjo pradėti iš naujo, bet jau su didesniu atsargumu ir slapta. Nujos paskolos ieškojimui buvo sudarytos naujos organizacijos, nauji žmonės nusamydėti ir p. Hirševičius paliko su Dr. Viniku ir tas darbas buvo varomas pirmyn.

Iš naujųjų spēkų, p. Hirševičiui pavyko pirmutiniam gauti galutiną sutikimą organizacijos, kurią jisai klubino duoti Kauno miestui, o gal ir Valstybei, paskolos. Gavus šį sutikimą, visos pastangos gauti paskolą iš kitų šaltinių buvo pertrauktos, o atsargumo dėliai, kad su šia paskola neįvyktų panašiai kaip su pirmąja, visos tolymesnės derybos buvo perkeltos Kaunan.

Foundation Kompanijos atstovui negalėjus sutartu laiku atvykti Kaunan, Kompanija prašė Dr. Viniko vykti Lietuvon. Bet ištikus jo šeimoje pavojingai ligai ir pagaliau pamybė susirgus, reikėjo ieškoti kito asmens ir tuo asmeniui tapo išrinktas p. Hirševičius, kuris išvyko Kaunan jau kaip Foundation Kompanijos atstovas. Atvykęs Lietuvon, jisai jau rado ir kitus Foundation Kompanijos atstovus ir ten jiems pasirodė galimu padaryti galutiną pasiūlymą ir Valstybės paskolai tomis pat sąlygomis, kaip ir Kauno miestui paskola buvo gauta. Yra teisybė, kad Valstybei paskola buvo ieškoma ir jau kelių Valstybės įstaigų, lygiai kaip ir įvairių kitų privačių ir semi-oficialių įstaigų, bet tie visi žygiai likosi bergždžiomis pastangomis.

Keistas Pasigyrimas.

Kad p. J. P. Mačiulio prasimanymais paremti pasigyrimai yra begalo keistais, liudija dar ir sekami faktai. Jeigu su Dr. Viniku Foundation Kompanija atsisakė tartis, tai tuomet su kuok gi ta Kompanija tarėsi? O taipgi, ką Dr. Vinikas veikė ir dabar veikia Amerikoje kaip Lietuvos prekybinis attache? Kodėl jisai dalyvavo net Foundation Kompanijos pranešimuose laikraštinkams? Toliaus, kaip galima išaiškinti tą faktą kad pats „Garsas“ Nr. 20, iš 14 d. gegužės, kuriame telpa straipsnis „Del Kauno Paskolos“, ir kurio turinys aiškiai liudija, kad tokios informacijos, kokioms tas straipsnis paremtas, galėjo būti gautas tik iš įstaigų, kurios pilnai žino Valstybės paslaptis, ir kurio tonas neduoda mums abejoti kas tą straipsnį inspirovė, ir kuriame aiškiai pasiu-

loma Lietuvos Valdžiai jau gautąją Kauno miestui paskolą atmesti, dabar tas pats „Garsas“ ir kiti dešinieji laikraščiai jau bando apvainikuoti savo ž. ones nuopelnais tos paskolos gavime. Iš tokių „Garso“ ir jojo atstovo prasimanyimų išeitų, kad kuomet garbinami žmonės nori atlikti naudingą Valstybei darbą, tai tas pats „Garsas“ tą darbą griauia ir jam priešinasi. Pagaliaus, reikia konstatuoti dar ir tas faktas, kad „Garsas“ tame savo straipsnyje vien nepamatuotais prasimanymais kriminaliai įtaria patį D-rą Viniką ir Valstiečius Liaudinčius ir rekomenduoja gautąją Kauno miestui paskolą atmesti, nors pirmiau ir tikrino, kad tokia paskola dar nėra gauta.

Lietuvos Valstybei paskolos klausimą laikome didžiausiu svarbiu ir rimtu žygiu. Kad Lietuvai paskola yra būtina, rugsio kiekvienas giliau dalykos įžiurintis lietuvis pripažins. Nėra mažiausios abejonės, kad kiekvienas, supratęs Lietuvos ekonominę padėtį, paskolos gavimui nesipriešins. Tai yra rimtas ir Valstybei naudingas žygis, ir kas tą žygi atlieka, kad paskolą išgavus, rodos nerūtių taip didelės svarbos. O vienok, pas mus lietuvius, kai kuriems asmenims, valstybiniai neišsiauklėjusiems, tas daro didelį skurtumą.

Paimkim kad ir „Garso“ Nr. 32, rugpjūčio 6 d., 1925 m., apžvalgoje tilpusį „Kas išgavo paskolą?“ raštą, paremta p. Mačiulio prasimanymais, ir už paskolos gavimą jau vainikuoja savo žmones, kurių vienas net yra pareiškęs, kad ta garbė jam nepriguli ir jis Amerikoje paskolos yra ieškojęs ne Valstybei, o Kauno miestui, o vien „Galybės“ Bendrovei. Šitas pareiškimas yra žinomas ir „Garso“ redakcijai ir jos atstovui p. Mačiuliui. Ir matyti „Garso“ redakcija ir abelnai dešinioji spauda, neturėdama jokių faktų tam savo tikrinimui paremti, griebsiasi kolonijų ir šmeižtų. Valstybiniai išauklėti žmonės, kuriems rupi jų krašto labas ir svarbieji reikalai, taip nesielgia.

A. B. Strimaitis—

„Sandaros“ atstovas.

S. E. Vitaitis—

„Tėvynės“ atstovas.

Pr. Bajoras—

„Vienybės“ atstovas.

Vilnius ir Spal. 9 d.

Vilniaus Vadavimo Komiteto Pranešimas.

Neužilgo ateis spalį 9 d. Ji primims mums kaip penki metai atgal lenkų legionai, želtigovskio vedami, veidmainingai puolė Vilnių ir užėmė jį po kruvino susirėmimo su neskaitytina masy kariuomene. Prisiminimas šio neapprasto visoj istorijoj įvykio, neabejotai, sukels Amerikos lietuvių tarpe ne tik liudėsio arba pasipiktinimo jausmą, bet taipgi ir didesnio pasiryžimo kovoti už atvadavimą pavergtosios spalį 9 d. mūsų sostinės.

Vilniaus Vadavimo Komitetas yra nutaręs rengti toje dienoje eilę masinių mitingų, kur bus aptariama dabartinė Vilniaus krašto padėtis ir jo paliuosavimas. Bet atsivėlgiant į momento svarbumą, reikėtų, kad ir visi Amerikos lietuviai ir jų organizacijos smarkiai pakjudintų spalį 9 d. savo sostinės klausimą ir dar sykį tartų visam pasauliui, jog mes Vilniaus neišsivadėsime!

Mūsų iki šiolei darytos pastangos nenuėjo veltui. Nesiskaityt medžiaginės paramos Vilniaus lietuviams, kuri davė galimybės išplėsti okupuotam krašte kultūrinį ir tautinį darbą, mūsų nuolatiniai protestai prisidėjo prie to, kad šiandien

Vilniaus padangėse jau aiškiai pastebima netolimos laisvės aušra. Ir jeigu Amerikos lietuviai atsakančiai pasidarbuos, tai neužilgo galėsime pasakyti: „Spalį 9 diena atėmė iš Lietuvos Vilnių, bet spalį 9 diena ji ir vėl atvadavo.“

Vilniaus Vadavimo Komitetas todėl norėtų nuosirdžiai pakviest visus Amerikos lietuvius panaudoti spalį 9 dieną sostinės vadavimo reikalams. Šaukime masinius mitingus, organizuokim paskaitas, kelkime Vilniaus klausimą savo ir kitų tautų spaudoj, žodžiu nepraleiskim progos, kad pareikšti, jog Vilnius priklauso ne kam kitam, bet Lietuvai.

Vilniaus Vadavimo Komitetas:

S. Kodis — pirmininkas,

M. Vaidyla — sekretorius.

Liudnas Vaizdas

Pradėjus veikti Lietuvoje spaudos ir susirinkimų laisvės suvaržymo įstatymams, šiandien tenai tik laikraščių konfiskavimas, kratos, be teismo katargonin kalėjiman kišimas redaktorių, ištrėmimai iš gimtinių vietų piliečių, tai paprastas kasdieninis Lietuvos gyvenimo vaizdas. Liudnas ir skaudus vaizdas. Šitokiais darbais juodieji reakcionieriai murzina skaitų Lietuvos veidą viso kulturingo pasaulio akyse.

Jau „Tėvynės“ skaitytojams yra žinoma, kad policija konfiskavo „Lietuvos Žinias“ už tokią straipsnį, kuriuomi vien faktais įrodoma valdžios žalinę politiką kraštui. Yra žinoma, kad „Šiaulių Naujienų“ redaktorių, p. Vitkauskas, įmestas į katorginį kalėjimą be teismo vien užtai, kad jis patalpino savo redaguojamam laikraštyje D-ro šliupo straipsnius, kuriais kritikuojama kademų darbai. Jau žinoma apie visą eilę išsiųstų iš gimtinių ir apsigyvenimo vietų piliečių, kurie pasirodo pavojingi kademų bizniui.

Dabar vėl šiomis dienomis „Tėvynės“ redakcija gavo pranešimą, kad konfiskuotas „Socialdemokrato“ 32 num. už nekaltiausius straipsnelius. Kad būtų aišku, kokis kryžiaus kelias tenka eiti Lietuvos pažangiajai spaudai, čionai perspaudiname tuos straipsnelius iš „Socialdemokrato“, už kuriuos jis policijos konfiskuotas tapo.

PROTESTO REZOLIUCIJA.

L. S. D. P. Betygalos organizacijos narių ir prijaučiančių susirinkimas liepos 26 d., iškilgus pranešimo apie klerikalų daromus smurto darbus kaip pačiame Seime, taip ir visame krašto valdyme, reiškiamame saulė Vilnių ir užėmė jį po kruvino susirėmimo su neskaitytina masy kariuomene. Prisiminimas šio neapprasto visoj istorijoj įvykio, neabejotai, sukels Amerikos lietuvių tarpe ne tik liudėsio arba pasipiktinimo jausmą, bet taipgi ir didesnio pasiryžimo kovoti už atvadavimą pavergtosios spalį 9 d. mūsų sostinės.

Vilniaus Vadavimo Komitetas yra nutaręs rengti toje dienoje eilę masinių mitingų, kur bus aptariama dabartinė Vilniaus krašto padėtis ir jo paliuosavimas. Bet atsivėlgiant į momento svarbumą, reikėtų, kad ir visi Amerikos lietuviai ir jų organizacijos smarkiai pakjudintų spalį 9 d. savo sostinės klausimą ir dar sykį tartų visam pasauliui, jog mes Vilniaus neišsivadėsime!

Mūsų iki šiolei darytos pastangos nenuėjo veltui. Nesiskaityt medžiaginės paramos Vilniaus lietuviams, kuri davė galimybės išplėsti okupuotam krašte kultūrinį ir tautinį darbą, mūsų nuolatiniai protestai prisidėjo prie to, kad šiandien

NEJAUGI SAŽINĖ GRAU-ZIA?

„Liet. Žin.“ 167 Nr. Kauno m. ir ap. v-ko raštinė užgincija faktus, paskelbtus „L. Ž.“ 166 Nr. apie neregistravimą socialdemokratinėi moksleivijai remti d-jos įstatų ir neleidimą susi-

rinkimų bravorų (alaus darykly) ir lentpiuvių darbininkams. Kurie galams ginčytis? Juk tos žinutės yra teisingos. Tą žino ir p. Viršininkas su savo raštine. Paminėti darbininkų susirinkimai buvo šaukiami birželio mėn. (24 ir 27 d.) Ir išdidžia rezolucija, „nesutinku“ — uždrausti. Taip pat sociald. moksl. remti d-jos įstatų buvo atmesti ir tik daug vėliau 25 — III po ilgų ginčų įregistruoti. Apart to jau antrą kart atsiskyta registruoti. Prof. Sąjungos Centralinio Biuro įstatai (gal sakysite ir čia prasimanymas?). Apskritai jokia darbininkų socialinė organizacija be teismo pagalbos neregistruojama.

Priseina manyti, kad del šių visų darbų p. viršininko sąžinė (jei tik jis jos turi) nerimsta ir per savo raštines aiškiniams jis nori visuomenei pasiteisinti. Bet tai bergdžias darbas. Šiandien kiekvienas žino, kad Lietuvoje viešpatuoja žiaurii klerikalų diktatura ir vienas

LIETUVIAI AMERIKOJE

VALPARAISO, IND.

Valparaiso Universiteto Lietuvių Moksleivių Viešas Padėkos ir Pranešimo Žodis.

Pasibaigus bertainiui ir atėjus metinėms vakacijoms, Liet. Moks. Draugijos bertainiui susirinkime, rugpjūčio 15 d., tapo nutarta išreikšti giliausią padėkos žodį visiems tiems liet. laikraštinkams, kurie nerekalavdami užmokescio nuo ne turtingų lietuvių moksleivių siuntinėja savo laikraščius Liet. moksleivių knygynui. Taipgi siunčiam giliausią padėkos žodį ir A. L. D. L. D. ir kitoms knygų išleistuvėms už prisijusias savo knygynui knygąs. Tariame ačiu ir Lietuvos Konsulatui, Chicago, Ill., už prisijusią iš Lietuvos žurnalų „Krivulės“ ir esperanto kalba „Lietuvos Stelo“.

Už tokią mums, moksleiviams, teikiama neįkainuojamą moralę paramą tariame nuosirdų ačiu visiems.

Nors mūsų knygyną atlanko apie 20 įvairių laikraščių ir žurnalų, tačiau mes meldžiame ir tų laikraštinkų, kad siuntintų savo laikraščius, kurie dar iki šiol nesuintinėjo. Tarpe moksleivių randasi įvairių pažiūrų žmonių, todėl labai pagaiduojami ir visokių pakraipų laikraščiai.

Prie šios progos, žingeidaujantiems, norime nors suglaustoj formoj pranešti ir apie patį Valparaiso Universitetą. Ant kiek yra žinoma, tai universitetas pereina į „Lutheran Educational Association“ rankas. Mi-nėtas liuteronų susivienijimas turi augstą autoritetą ir turi jau kelius universitetus šioje šalyje. Aišku, kad ir Valparaiso Universitetas bus pastatytas ant aukštesnės papėdės...

Jei iš lietuvių ar lietuvaicių norėtų kas įstoti į mokyklą, tai mes patariam atvažiuoti į Valparaiso mokyklą. Savo patariamam pamatuojam sekanciai: I. Ekonominiu atžvilgiu čion pigiau, negu kur kitur; už apie \$150 galima apmokėti visas mokslo ir pragyvenimo išlaidas vieno bertainio (3 mėn.); 2. Čia randasi ir prirengiamasis skyrius į aukštesnę mokyklą. 3. a) Lietuviams ir tas svarbu, kad čionai esti ir lietuvių klasės įvestos, k. t. gramatikos, sintaksės, retorikos ir tt., b) Liet. Moksleivių Literatūška Draugija užlaiko vieną iš didžiausių liet. knygyną, į kurį, apart esamu knygų, pareina veikt visi liet. laikraščiai. Todel Valparaiso Universitete liet. moksleiviai, apart klesose gau-

iš tos diktatūros pakusnių vykintojų yra ir Kauno miesto ir apskrities viršininkas Morkus Vargas.

Taipgi „Liet. Žiniose“ praneša pats L. S. J. S-gos „Ziežirba“ Centro K-to sekretorius, p. A. Jakubėnas, kad dienos metu jis buvo policisto sulaukias gatvėje ir iškrėstas. Pareikalavus policisto paaiškini-mo keno įsakymu ir kam tas daroma, policistas teatsakė: „Žinai, tamsta, man įsakya: „aš darau!“ Ir sulig įsakymo iš viršaus padarė kratą.

Nors p. Jokubėnas policistas paleido ir nieko nuo jo nepa-omė, nes matomai nerado tam priekabių, bet tuo budu padaryta piliečiui neteisybė — be jokio reikalo jisai gatvėje iškrėstas ir visuomenės akyse įžeistas. Šitas įvykis aiškiai liudija kiek reikiia Lietuvos valdonams jų piliečių teises ir asmens neliečiamybę, kas yra garantuojama Lietuvos piliečiams Valstybės Konstitucijoj.

COURTNEY, PA.

Liepos 28 d. atsitiko didelė nelaimė ant kelio. Važiuojant automobiliu Domininkas Lekavičius, Vladas Gamulis ir Juozas Kruopis, SLA. 92 kuopos prisijusią iš Lietuvos žurnalų „Krivulės“ ir esperanto kalba „Lietuvos Stelo“.

Už tokią mums, moksleiviams, teikiama neįkainuojamą moralę paramą tariame nuosirdų ačiu visiems.

Nors mūsų knygyną atlanko apie 20 įvairių laikraščių ir žurnalų, tačiau mes meldžiame ir tų laikraštinkų, kad siuntintų savo laikraščius, kurie dar iki šiol nesuintinėjo. Tarpe moksleivių randasi įvairių pažiūrų žmonių, todėl labai pagaiduojami ir visokių pakraipų laikraščiai.

Prie šios progos, žingeidaujantiems, norime nors suglaustoj formoj pranešti ir apie patį Valparaiso Universitetą. Ant kiek yra žinoma, tai universitetas pereina į „Lutheran Educational Association“ rankas. Mi-nėtas liuteronų susivienijimas turi augstą autoritetą ir turi jau kelius universitetus šioje šalyje. Aišku, kad ir Valparaiso Universitetas bus pastatytas ant aukštesnės papėdės...

Jei iš lietuvių ar lietuvaicių norėtų kas įstoti į mokyklą, tai mes patariam atvažiuoti į Valparaiso mokyklą. Savo patariamam pamatuojam sekanciai: I. Ekonominiu atžvilgiu čion pigiau, negu kur kitur; už apie \$150 galima apmokėti visas mokslo ir pragyvenimo išlaidas vieno bertainio (3 mėn.); 2. Čia randasi ir prirengiamasis skyrius į aukštesnę mokyklą. 3. a) Lietuviams ir tas svarbu, kad čionai esti ir lietuvių klasės įvestos, k. t. gramatikos, sintaksės, retorikos ir tt., b) Liet. Moksleivių Literatūška Draugija užlaiko vieną iš didžiausių liet. knygyną, į kurį, apart esamu knygų, pareina veikt visi liet. laikraščiai. Todel Valparaiso Universitete liet. moksleiviai, apart klesose gau-

Už tokią mums, moksleiviams, teikiama neįkainuojamą moralę paramą tariame nuosirdų ačiu visiems.

Nors mūsų knygyną atlanko apie 20 įvairių laikraščių ir žurnalų, tačiau mes meldžiame ir tų laikraštinkų, kad siuntintų savo laikraščius, kurie dar iki šiol nesuintinėjo. Tarpe moksleivių randasi įvairių pažiūrų žmonių, todėl labai pagaiduojami ir visokių pakraipų laikraščiai.

kos Pagelbos", o 1903 m. prisidėjo prie suorganizavimo S. L. A. 92 kuopos ir tulų laiką pabuvęs SLA. 92 kuopoj buvo apleidęs ją. Bet įvedus pašalpos skyrių į SLA., Juozas vėl sugrįžo į 92 kuopą nuo 1915 m. su savo motere ir sunum ir darbas del labo šios organizacijos.

Velionis taipgi prigulėjo dar prie T. M. D. kuopos, L. S. S. 54 kuopos, A. L. D. L. D. 61 kuopos (pastaruoju laiku prie šių trijų draugijų jau neprigulėjo). Prie A. P. L. A. 11 kuopos prigulėjo nuo pat jos susitvėrimo Courtney ir šioje draugijoje velionis daugiausia darbas, beveik visada buvo užėmęs kokią nors vietą draugijos komitete ar komisijoje. Pastaruoju laiku irgi buvo A. P. L. A. 11 kuopos išdėtininku ir komisijos nariu studijui paminklo šios draugijos mirusiam nariui A. Vaišvilai, taipgi ir mirtį sutiko eidamas draugijos pareigas.

Velionis Juozas buvo linksmo budo žmogus, mylimas ir gerbiamas kaip teisingas ir doras laisvų lietuvių draugijų darbuotojas. Jis buvo laisvų pažiūrų, netikėjo religiniam prietarui ir jų palaikytojam kunigam. Prigulėjo prie Websterio laisvų neprigulmingų kapinių, bet tapo palaidotas Monongohela airių katalikų kapinėse su bažnytinėmis apėigomis.

Paliko didžiausiam nuliudim savo moterį ir ketvertą vaikų. Lai buno jam lengva šios šalies žemė! K. L.

NEW BRITAIN, CONN.

Čia apsirgo tulas lietuvis, tuojaus pribuvo gydytojas ir pareiškė, kad plaučių uždegimas. Tuojaus Dievo baimingos moterukės pargabeno kunigą. Kunigas savo pareigas atlikęs gavo \$10.00 pinigų nuo ligonio ir nudižugęs išėjo. Bet viena iš giminės išbėgus atvedė kunigą atgal. Kunigas užklausė ligonio ar turi nuo bankos knygutę. Ligonis noroms nenoroms prispaziņo. Kunigas sako, aš atsiųsiu žmogų, ant ko ligonis sutiko. Už pusės valandos ateina žmogus ir pradėjo klausinėti ligonio kam savo turtą užrašys. Ligonis persigandęs pradėjo šiaip taip su kitų pagalba pasakoti šitam angliui. Tas parašęs kelis žodžius pareiškė, kad jam už darbą priguli \$55.00.

Tai ir viskas būtų. Bet reikia žinoti, kiek tam ligoniui galvą priklatino tą rytą tas anglas, kad tuojaus reikėjo šaukti vėl gydytojas, kuris pribuvęs liepė vežti į ligonbutį kuogreičiausiai.

Žinoma, tas kunigo atsiųstas žmogus buvo advokatas, tulas svetimtautis. O čia pas mumis yra ir lietuvis advokatas. Tai kodėl kunigas neprisiuntė lietuviu, o anglą? Juk su lietuviu būtų lengviau susikalbėti ir kaip lietuviui sako, lietuvis pas lietuvių. Bet kunigai pas svetimtaučius eina, o patys gyvena iš lietuvių. Antanas Bakšas.

MILFORD, MASS.

Šis miestas kaip užmirštas kampelis, tad ir „Tėvynė“ niekados nesimato jokių žinių apie vietinius lietuvis, rodos kad čionai lietuvių nei negyvena. Vienok yra keletas lietuvių šeimynų apsigyvenusių virš 25 metų ir yra jau vidutiniškai prasigyvenusių. Bet visuomeniško arba progresyviško veikimo juose nesimato ir sunku ko geresnio iš jų tikėtis. Organizacijų beveik neturim; keli metai atgal buvau suorganizavęs SLA. kuopą ir gyvavo apie 7 ar 8 metus, bet nekuriems nariams išvažinėjus į kitus miestus, kuopa turėjo pakriksti ir dabar niekas neįstengiam su-

organizuoti vietinės draugijos, nei atnaujinti SLA. kuopos. Gal reiks pripažinti mus apsileidėliais, nors but ir gėda pripažinti, kad Milfordo lietuvių rašosi į lenkų draugijas. Gal jie ir nežino, kad lenkai yra amžini lietuvių priešai.

Taipgi mūsų miestelio lietuvių irgi neatsilieka nuo „progreso“ nors girtuokliavimu. Negana, kad vietiniai varo tuos biznelius, bet ir iš kitų miestų pradėjo atvykti dar gabesnės biznierkos, kurios sakosi tai našlės, tai gyvenašlės ir pradėjo steigti taip vadinamus „kitchen bar“ ir iki kolei joms biznis sekasi pusėtinai. Mat čia yra daug pavienių vyrų, arba senbernių, tai daugiausia jie pašvenčia laiko prie „baltakės“. Neapsėjom ir be aukų: keli lietuvių mirė nuo to naminio „skystimėlio“, bet tas jų nebaugina. Sako, mirt reiks vistiek, tai nors žinios už ką mirštu. Nors kai kuriam trūksta pinigų ant čeverykų arba negali užsimokėti į valgomų daiktų krautuvių už „solderį“, bet užtai netruksta „mėnuli-

spindulių“ ir taip daugiausia mūsų senberniai laiką praleidžia „besisvečiuodami“.

Čionai tik šio mėnesio svarbesnes žinutes paduosiu. Vieną lietuvių senutę, 73 metų amžiaus, ištikio nelaimė. Virdama tą „skystimėlių“ neapžiūrėjo „boilerio“ ir tas eksplodavo užmušdamas ją beveik vietoje. Pašaukti buvo ugnagesiai, bet rado jau ugnį užgesintą, tik senutės burna buvo sudraskyta ir bevežant ją į ligoninę pasimirė, palikdama seną vyrą nuliudime ir 2 posuniu.

Taipgi kita jauna lietuvių moteris, praktikuodama tuo „šlapiu bizneliu“ pamylėjo mūsų miestelio senbernių ir dar net neprastą — tulos labai „progresyviškos“ kuopos prezidentą ir pametus vyrą išvažiavo nežinia kur, nukriausdama vyrių ant penkiolikos šimtų dolerių. Vyras labai nusiminęs, tik nežinia ar pačios taip gailisi, ar pinigų. Tai matote kokios yra pasekmės iš tų „biznelių“ ir koki dabar prohibicijos laikai virto — kad net moterys taip ištvirkio. Vietinis.

KŪDIKIŲ GEROVĖS SKYRIUS DEL APRŪPINIMO MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS.

18-24 mėnesių — Keturi syktai dienai.

7 rytu. — Cornmeal, oatmeal, manavų (kaip augščiau). Duok su pienu, arba su sviestu. Minkštai virintas kiaušinis kas dvi ar trys dienas. Kad kartėmis kapotos vištos ant skrudintos duonos. Pieno atšaldyti. Sėlinų biskvitas su sviestu, arba pasenusi duona su sviestu.

9 rytu. — Sunka vieno orandžiaus. 11 rytu. — Jautienos, kapotos ar drožtos; avienos kotelijų gardumynas, smulkiai supiaustytos vištinės. Spinaco, asparago, dynės, perkoštos virintos tomėitės, virtų morkvų. Kepas obuolys ar obuolienė. Pasa-

nusi duona su sviestu. Po 21-mam mėnesiui keptos bulvės ir grai virti šabalbonai.

3 p. m. — Vištos ar avies buljonas su ryžėmis ar pasenusia duona. Kiaušiniene, ryžių pudingas, virtos slyvos. Sėlinų biskvitas arba duona su sviestu.

6 vak. — Manavų ar kitų kvietinių košelių (virtų po dvi valandas). Duok vieną ar tris šaukštus, su pienu, ar sviestu. Pieno atšaldyti. Biskvitas ar duona su sviestu.

Pastaba. Kūdikiui reikia duoti mažai mėsos iki septynių metų. Ir mėsos porcija vaiko valgiuose turi būti duodama tik sykį dienoje ir labai mažai. Jei sistema susidaro iš riebių valgių, turinčių proteino, kaip: kiaušiniai, pupos, žirniai, žuvis, tai mėsos galima visai neduoti, nebent rekomenduoja gydytojas.

Motinos, kurios turi kūdikius bet negali jų žindyti, stipriai rekomenduojuama Borden's Eagle Pienu, kuris stato vaikams vikrias kojas ir stiprius kunnus. Jis duoda vaikui svorio reikalingo jo sveikumui. Jį rekomenduoja gydytojai del jo augštos kokybės. Jei nežinai kaip vartoti Eagle Pienu, iškirpk kuponą iš tepančių apgarsinimų ir gausi visai dykai visas informacijas, kaip prižiūrėti kūdikį ir save pačią.

Skaityk šituos straipsnius kas savaitę ir pasidėkit ateičiai.

„VILNIS“ LIETUVIŲ DARBININKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS, 8 PUSLAPIŲ.

Išaina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažiūrėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratoras kaina Amerikoje: metams \$3.00; pusei metų \$1.75; Chicagoje ir užrubežij, metams \$3.50; pusei metų \$2.00.

„VILNIS“, 3116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

REIKALINGI AGĖNTAI

Mums reikalingi agentai tuojaus visose kolonijose nuolatiniai arba tik liuoslaikiu. Atlyginimas yra geras ir proga gera paprastam žmogui pasidaryti pinigų nuo \$50 iki \$75. Kas mėnesy liuosu laiku. Reikalaukite visų informacijų dykai.

Vyrai ir moterys gali buti mūsų agentais. Moksleiviams yra gera proga užsidirbti pinigų atliekamn laiku nuo mokiniomis.

S A N D A R A,
327 E Street, BOSTON 27, MASS.

VARPAS

savaitinis lietuvių visuomenės, politikos, literatūros ir mokslo laikraštis, leidžiamas kas šeštadienis „VARPO“ Spaudos bendrovės lėšomis, iš Chicago, Illinois.

VARPAS plačiai nušviečia Chicagoje lietuvių gyvenimą, draugijų, SLA. kuopų ir kitų vietos organizacijų veikimą.

VARPAS stropiai gina lietuvių reikalus ir aiškina čia Amerikoje gyvenančių ir Lietuvos žmonių teises.

VARPAS rašo teisybę be vnyiojimo ir gina darbo žmonių reikalus.

Pamatymų pora „Varpo“ num. siunčiame dovanai. Rašyk mums šiandien, adresuojant:

V A R P A S Publ. Co.,
3251 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Telegrafinės Pinių Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo sistemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia gražinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų \$11.25	400 litų \$42.50	700 litų \$73.25
200 litų 21.50	500 litų 52.75	800 litų 83.50
300 litų 32.00	600 litų 63.00	900 litų 93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Kas tai yra — „ŽMONIJOS ISTORIJA“

Tai yra puikliausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apskirti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvūnų, apsakoma plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia „Dirva“ — kas iš kalno užsiprenumeruos gaus už \$2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

Didžiausias veikalas už tokius pinigus! Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje. (Reikalaukite cirkulioro dykai, paaiškinančio apie knygą)

„G A L I U N A S“

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratoro keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

„DIRVOS“ KNYGYNAS,
3352 Superior Avenue, CLEVELAND, O.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE KNYGYNE Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100 Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 10c. Daktaras iš Prievartos (Komedija) 20c. Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c. Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 20c. Kas iš Kur Pareina? 20c. Kaip Gyvena: Latviai, Suomia, Anglai .. 20c. Kelionė į Sidlavą — pusl. 48 15c. Konradas Velenrodas — pusl. 24 15c. Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės 15c. Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 35c. Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c. Liudvikas Pasteris — pusl. 48 15c. Nuo Degtinės — pusl. 19 10c. Petras Žemaitis — pusl. 69 20c. Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c. Susiprato — pusl. 64 20c. Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 10c. SLA. Istorija (1896-1915) \$1.50; audimo aparais 2.00 Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Pasaulio Istorija (Parašė G. H. Wells) 292 pusl. 1.50 Angliškas-Lietuviškas Žodynas, 834 pusl. 6.50 Geografija arba Žemės Aprašymas, 467 pusl. 3.00 Rankvedis Anglų Kalbos, 310 pusl. 2.50 Žinynas (iš įvairių mokslo šakų) 392 pusl. 2.25 Tūkstantis ir Viena Naktis — 298 pusl. 1.25 Lietuvių Kalbos Gramatika (mokslo pradžiai) 125 pusl. 75 Aritmetikos Uždavinynas (Vadovėlis aritmetikos pradžiai) 103 pusl. 50 Lietuvos Žemlapis 1.00 Vilnius — (Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00 Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00 Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c. Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija .. 35c. Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c. Aisopo Pasakos — pusl. 364 \$1.25 Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00 Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliška lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pustl. 1,274. Kaina \$10.00 Žmogaus Pareigos — pusl. 245 1.00 Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekancios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc. Eglė (Žalčių Karalienė) \$10.00 Žalčio ir Gulbės Dievaičio duetas 75c. Liet. Dainos \$1.50 Birutės arja 30c. Pasaka (Dramatiška daina) 20c. Kanklės 1920 m. \$2.00 Aras, kvartetas 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

DABAR UŽSIRAŠYK „AMERIKOS LIETUVI“

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramnių pasiskaitymų, naudingų moksliskų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekancio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražių sieninių kalendorių. Užsirašyk dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėti AMERIKOS LIETUVI, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popierus.

Laiškus ir pinigų siųsdami adresuokit taip:

„AMERIKOS LIETUVIS“
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

Biznieriai Garsinkitės „TĖVYNEJE“.

Prigėrė D-ras Cherry

„Naujienos“ praneša, kad rugpjūčio 26 d. žuvo jaunas lietuvių profesionalas Dr. Charles K. Cherry, dentistas. Savo įvąstį jis prarado didžiojo Michigano ežero vandenyse, besimaudydamas ties Gary, Ind., naujuose Lake Front Beach. Jis buvo atsargus plaukikas, bet kažkokiu būdu jis išplaukė už maudykios virvų, kur jį pagavo stipri povandeninė srovė — „undertow“ ir pradėjo jį traukti į dugną. Jis pradėjo šauktis pagalbos ir tuoj pribuvo vienas narių gelbėjimo sargybos. Bet kaip visuomet būna su skęstančiais, jis pastvėrė gelbėtoją pirmiau, negu gelbėtojas galėjo pastverti skęstantį ir abu nuėjo į dugną. Gelbėtojas šiaip taip įstengė išsiliovuoti iš „mirties glėbio“, išliko virš vandens ir tapo tik dvių gelbėtojų ištrauktas į krantą, bet Dr. Cherry daugiau nebeiškilo ir tik po ilgo ir stipraus ieškojimo jo lavoną rasta vandeny tarp dvių smilčių vėly. Nors tuojaus suteikta medikalinė pagalba ir dėta visos pastangos jį atgaivinti, bet visos tos pastangos nuėjo niekais ir atgaivinti jo neapavyko.

Dr. Cherry buvo išvykęs atstogoms, važinėjosi po visą Michigano valstiją ir aplankė daugelį miestų ir dabar, prieš grįžtant namo, į Chicago, buvo sustojęs Gary, kad paskutines pora dienų praleisti gražioje Indianos smiltynuose. Čia tai ir patiko savo mirtį.

Velionio kunas rugp. 27 d. tapo atvežtas į Chicago pas graborių J. F. Eudeikį. Iškil-

mingos laidotuvių įvyko rugp. 31 d. popiety. Velionis palydėtas didelės minios jo draugų ir Tautiškas Kapines ir čionai iškilmingai palaidotas.

Velionio žmona — žymi S. L. A. ir Chicagos lietuvių veikėja-dainininkė, Salomija Staniuliuotė-Cerienė, dėl ištikusios šios baisios nelaimės, yra labai nusiminusi. Ją jau antra bėsi nelaimė ištinka: dar visai neseniai staiga pasimirė jos tėvas, žinomas SLA darbuotojas Antanas Staniulis. Ir matomai negalėdama nugalėti to didelio sielvarto p. Čerienė sunkiai susirgo ir, jai prašant, tapo palpinta ligoninė.

Neapsakomai gailla jauno ir energingo lietuvių visuomenės švietėjo — velionio d-ro Čerio sirgo ir, jai prašant, tapo palpinta ligoninė.

Esu sveisas ir linksmas. Važinėju po Kaliforniją ir Meksiką iš kur siunčiu visiems „Tėvynės“ skaitytėjams širdingus linkėjimus!

Jūsų — A. Vanagaitis.
California-Meksika.

SUSTREIKAVO BAGAŽO TRANSPORTO DARBININKAI.

Pereitos savaitės pradžioje sustreikavo New Yorko dvių didžiųjų bagažo transporto kompanijų darbininkai, kurie gelžkelių stotyse ir uostuose užsiimdavo pervežimu keleivių bagažo į visas miesto dalis ir jo pristatymu į stotis ir uostus. Darbininkai reikalauja geresnių darbo sąlygų ir didesnės mokesčių ir pasiryžę tvirtai laikytis, kad savo kovą laimėjus. Atvykstantieji į New Yorką pasazieriai labai bėdavoja, kad nėra kam jų bagažo priimti ir pervežti kur reikia, kaip pirmiau būdavo ir dabar prisieina patiemis rupintis tokiu sunkiu darbu. Kompanijos apie samdytą streikaujų nei nemano ir pareiškė, kad visiškai uždarys savo biurus. Bent vietinė amerikonių spauda taip praneša.

VIETINĖS ŽINIOS

SLA. 83-čios KUOPOS PIKNIKAS.

SLA. 83 kuopa iš Brooklyn, N. Y., rengia puikų pikniką su programu, kuris įvyks rugsėjo 27 d., Feldman's Queens County Parke, 169 Garrison Ave., Maspeth, L. I., N. Y. Šis metinis SLA. 83 kuopos piknikas bus labai puikus ir gros puiki p. Retikevičiaus orkestro. Taipgi bus ir gražus programos, kurį išpildys šios kuopos jaunuolių draugija, vadovaujant p. K. Kriauciūniui.

Pilnesnės informacijos bus praneštos vėliau, o dabar noriu pranešti tik tiek, kad Brooklyn-New Yorko ir šios apylinkės SLA. nariai ir jų draugai ant minėtos dienos nesi- rengtų kitur ir visi prisiuoštų dalyvauti šiame piknike, kuris bus paskutiniu šio sezono pikniku taip puikiai surengtu. Musų kuopos ir šio pikniko rengėjų noru yra, kad patenkintų visus atsilankiusius į šį paren- gimą ir todėl dedamos visos jėgos, kad to kupilniausiai pa- sieks. Todėl visi šios apylin- kės SLA. nariai nepamirškite rugsėjo 27 dienos ir visi ruoš- kitės į pikniką.

Rengėjų draugas.

SUGRĮŽO „VIENYBES“ REDAKTORIUS.

„Vienybės“ redaktorius, p. J. O. Širvydas, nuo laivo pranešė kablegrama, kad jis sugrįžta iš Lietuvos rugsėjo 3 d. Kartu su juo grįžta ponis Širvydienė ir dar apie 70 lietuvių, kurie šią vasarą buvo nuvykę apsilankyti Lietuvon. Pirmutinį savo pranešimą apie Lietuvą p. Širvydas padaręs „Vienybės“ piknike sekama sekmadie- ni, rugsėjo 6 d., Forest Hills parke, Brooklyne. Taipgi bus didelis ir puikus programos, todėl rengėjai tikisi kelių tūkstančių dalyvių šiame piknike.

Vienybietis.

SUGRĮŽO IŠ LIETUVOS. Rugpjūčio 26 d. laivu

„Olympic“, sugrįžo iš Lietuvos Connecticut valstijos lietuvių darbuotojas p. K. Makarevičius ir jo žmona ponja Makarevičienė iš Ansonia, Conn. Gerb. SLA. nariai ir darbuotojai išbuvo Lietuvoje apie tris mėnesius ir plačiai apvažinėjo Lietuvą. Kai tik išlipa iš laivo, tuojaus aplankė SLA. Centrą ir „Tėvynės“ redakciją ir papasakojo savo įspūdžius iš atsilankymo savo senojon Tėvynėn.

Gerb. Makarevičiai labai patenkinti savo kelione ir pačia Lietuva, kaip kraštu, ir jos žmonių svetingumu, tik esą, kad nors kiek daugiau demokratiškesnė Lietuvos tvarka būtų, tai linksmesnio gyvenimo negalima niekur užtikti. Bevažinėdami po Lietuvos kaimus patyrė, kad skurdo Lietuvos kaimo yra daug ir žmonės nusiskundžia dideliais mokesniais, valdininkų išpouėjimu ir saulavaliavimais ir abelnai kaimiečiai nepatenkinti kunigų valdžia. Esą jau didelė didžiama Lietuvos piliečių yra griežtai nusistatę prieš kunigų kišimąsi į politiką ir sekamuose Seimo rinkimuose ketina išsluoti kunigus iš politikos. Bet tuo patim kartu yra nemaža ir tokių kaimiečių, kurie yra ir gal visuomet bus akli kunigų politikos palaikytojai, ypač kaimietės moterys tuomi pasi- žymi.

Taipgi pastebėjo, kad dabar, vasaros atostogų metu, pilni kaimai privaryti klerikalų kontroliuojamos moksleivijos, ypač gimnazistų, kurie veda smarkią agitaciją už „katalikišką valdžią“ ir visokiais būdais mėgina diskredituoti Lietuvos pa- žangiasias partijas. Jie mėgina žmonėms įkalbėti net tokias nesąmones, kad esą jei šian- dien Lietuvoje yra koki truku- mai ir sunkus žmonėms gyvenimas, tai už tai kalti „visoki so- cialistai“ ir „bedieviai“. O jei esą tie „socialistai-bedieviai“ paimtų valdžią į savo rankas, tai tuomet visai Lietuvą pra- žūdytų ir žmonių gyvenimas atsidurtų tikrame pragariškam

sunkume. Esą jei nebutų Sei- me nei vieno „bedievio-socialisto“, tai tuomet būtų daug geresnis ir lengvesnis gyvenimas Lietuvoje.

Bet esą šitokiais plepalais klerikaliniai klapūkuai tik pa- prastas bobelkas ir davatkas įtikina. Kiekvienas daugiau protaujantis žmogus nei domės nekrepia ir tokius klerikalinių agitatorių plepalus. Kai kur tokiems agitatoriams net karš- tą pirtį kaimiečiai surikia.

PASVEIKINIMAS NUO PACIFIKO.

Garsiojo „Dzimdzi-Drimdzi“ artistas p. A. Vanagaitis rašo „Tėvynės“ redakcijai sekamai: Mylimi Tėvynainiai! Gal teko jums girdėti, kad aš išva- žinau naudytis į Pacifiką? Jei taip, tai aš pranešu jusų ži- niai, kad jau teko Pacifike nu- plauti „griešną kuną“.

Esu sveisas ir linksmas. Va- žinėju po Kaliforniją ir Meksi- ką iš kur siunčiu visiems „Tė- vynės“ skaitytėjams širdingus linkėjimus!

Jūsų — A. Vanagaitis.
California-Meksika.

SUSTREIKAVO BAGAŽO TRANSPORTO DARBININKAI.

Pereitos savaitės pradžioje sustreikavo New Yorko dvių didžiųjų bagažo transporto kompanijų darbininkai, kurie gelžkelių stotyse ir uostuose užsiimdavo pervežimu keleivių bagažo į visas miesto dalis ir jo pristatymu į stotis ir uos- tus. Darbininkai reikalauja geresnių darbo sąlygų ir di- desnės mokesčių ir pasiryžę tvirtai laikytis, kad savo kovą laimėjus. Atvykstantieji į New Yorką pasazieriai labai bėdavoja, kad nėra kam jų ba- gažo priimti ir pervežti kur reikia, kaip pirmiau būdavo ir dabar prisieina patiemis rupintis tokiu sunkiu darbu. Kom- panijos apie samdytą streik- lausių nei nemano ir pareiškė, kad visiškai uždarys savo bi- urus. Bent vietinė amerikonių spauda taip praneša.

SIULO PAKELTI MOKY- TOJAMS ALGAS.

New Yorko miesto Apšvietos Taryba nubalsavo reikalauti padidintos mokslo reikalams samatos 1926 metų miesto biudžete, kad tuo būdu būtų gali- ma pakelti mokyklų mokyto- jams algos. Visų mokytojų algoms nors ir nežymiai pakel- ti reikia \$5,700,000 viršaus, negu iki šiol buvo išmokama. Visiems New Yorko miesto mokslo ir apšvietos reikalams aprūpinti Apšvietos Taryba padavė sąmatą sumoje \$110,896,543.77. Ar Biudžeto Komisija šią sąmatą užtvirtins sunku pasakyti, nes keliomis dienomis prieš tai Biudžeto Komisijos pirmininkas parei-škė, kad sekamų metų biudžetė negalima nei kalbėti apie bent kokius algų pakėlimus meste tarnautojams.

SMARKIAI SUSIPEŠĖ UŽ CENTĄ.

Dvi Brooklyn moterys taip smarkiai susipešė del vieno cento, kad viena jų nugalėta ligoninė, o kita kalėjiman. Ši- kų moterų vaikai bežaisdmi- gatvėje rado centą, kuris ir bu- vo priežastimi barnio. Tula po- nija Katzforos netekus lygsva- ros taip smarkiai kirtė į galvą su pienine bonka savo oponentėi — poniai Zolanti, kad pas- taroji nugalėta ligoninė ir esanti kritiškoje padėtyje. Smarkuolė suarežuota ir patal- pinta kalėjiman. Tai mat kaip bloga, kuomet žmonės negali savęs sukontroliuoti ir už to- kius menkus dalykus šitoki bai- sūs darbai papildomi.

Nuo Skausmų

krutinėje ir strėnose, nuo strėndiegiu, užsigavimo, itempimo, štyvumo vartok

Severa's Gothardol.

Tai naminis linimentas greitai palengvina plėšiančius nepa- kenčiamus reumatizmo ir neuralgijos skausmus.

Kaina 30 ir 60 centai.

Pirmausiajai kreipkite į optiką.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS Gydo. Reumatizma, Rankų, Kojų, Nugaros skaudėjimą, Šaltį, Rankų, Kojų, tirpimą, Dusulį, Galvą skau- dėjimą, ir taip visokių skaudėjimus (tik ne romas).

Tulstantiai žmonai yra išsigydo o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta auksu, kiek ji pati veria au- sus naudos gydymo.

Kaina 75 centai, \$1.50 ir \$3.00, ir 10 centu extra už pervežimą.

Klauskite pas aptiekorius toip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co. 518 MAIN ST. BOX 352 HARTFORD, CONN. U. S. A.

NGL NORTH GERMAN LLOYD

LAIVAKORTES | ABI PUSI NUPIGINTOS | Lietuvą Per Bremeną

Trečia klasa tikrai kajuota.

Neapilninti erdvė būry 19 mėnųsi praplaukimo neturės jokių keblonų.

33 Broadway, New York, arba bileto vietas agentai

EKSTRA DIDELIS BAR- GENAS.

Pamatykite visą pasaulį per musų puikų stereoskopą, kuris yra padirbtas iš geriausios medžiagos. Jūs galite matyti paveikslus kaip ir tikrame gyvenime. Vaizdai iš Pasaulinio Karo. Istorikos vietos Amerikoje. Dėdės Samo kariški laivai. Kristaus gyvenimas. Vizitas Romos ir Venecijos, taipgi daugelis kitokių puikių vaizdų. Su kiekvienu stereoskopu mes duodame 100 rinkinių ir geriausios rūšies vaizdų. Taipgi mes pasiūnčiame gero modelio gvarantuotą laikrodėlį, puikiuose nikelio lukštuose, kuris laiką rodo labai teisingai ir tesės jums per daugelį metų. Laikrodėlių, Stereoskopų ir 100 vaizdų vertės mažiau- sia \$8.00 mes parduodame tik už \$4.75. Su kiekvienu orderiu mes pasiūnčiame dykai revolverį B. C. 22 kalibro, kuris yra padirbtas puiki-ai ir su kuriuo jūs galite apsaugo- ti savo namus. Prisiųskite tik 35 centus del persiuntimo, o \$4.75 už- mokeskite, kaip tuos daiktus aplaiky- site savo namuose. Užganddinimas, gvarantuotas arba pinigai bus su- gražinti. Siųskite orderį dabar, kol kaina pigi. Adresuokit:

PRACTICAL SALES COMPANY, 1219 North Irving Ave., Desk 55, CHICAGO, ILL.

DUSULYS

Blogiausias duosiu antpuolis ir dusinantia Hay Fever simptoma palengvinti ir un- valdomi nuo deimties sekundu iki trijų minučių, vartojant Dr. E. SCHIFFMANN'S ASTHMADOR. Turis tiesioginį poveikį ligos šaltini, suteikdamas saudu ir ramų miegą lovoje, tiems, kurie kitais turėtų suvartoti kėdėje. Prisiųskite musų vaizdų ir siūklai parasytą adresą ir gausi musų svėrimą visiškai DYKAL. Duok musų vaizdų įrodyti tatal musų kaitalą. ASTHMADOR yra parduodamas per visus aptiekorius abelnai visose dalyse pasaulio. Prisiųskite savo adresą del persiūtkinimo

E. SCHIFFMANN CO., 1734 N. Main Street, LOS ANGELES, CAL.

Paieškojimas

Mes Anelė ir Danelė Kuizi- niutės, paieškom savo motinos Agotos Kuizinienės (po tėvu Plukiute). Prašom atsišaukti jos pačios, arba kas apie ją ži- note, praneškite sekamu adre- su:

ANELE KUIZINIUTE, Main St., PORTAGE, PA.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS, 322 Holbrook Ave., DETROIT, MICH
Valandos: 12-2 p. m. ir 6-8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermia

JAU Pripažino

visi, kad NAUJOKU padaryti C. garai yra geriausi Amerikoje. Taip pat viengėniai gėrisi, kad garai nant „TĖVYNĖJE“ remia lietuvių kę literatūrą ir kovę už lietuvių tau- tos tiesas, tai yra svarus dalykas.

UŽTAI garbus SLA. draugai, kurie rukote vietoje kažin kokius ci- garus, o gal lietuvių priešų, tad la- bai išmintingai darysite, kad tik Naujokų Brolių išdirbtus cigarus ruky- site, kadangi ir cigarai labai ge- ri, padaryti iš geriausio tabako: gra- žiai dega, malonus rukti ir dumas puikiai kvėpia. Draugai „Tėvynės“ kurie dar tų cigarų nežino, tad vi- sur lietuviškose užieigose, Restora- cijose, Klubuose ir štoruose reika- laukite ir rukykite visur

JONO—JOHN'S CIGARĄ arba Petro Naujoko po 10 centų cigarą, o rukant džiasuities, kad ru- kai puiki cigarą ir po vardu Vy- tauo (Ekstra po 15c.). Tėmyk var- dą ir paveikslą ant bakso. Juos vis myli.

Cigarus išsiūnčiame visur Ameri- kose per paštą į kitus miestus pri- vatiškai ir biznieriams. Adresas: NAUJOKŲ CIGARŲ

FACTORY, 267 DIVISION AVE., BROOKLYN, N. Y.

Verta paremt brolius lietuvius, nes jų cigarai labai geri. Agentai miestuose gali užsidirbti ekstra pi- nių ir paremt lietuvišką išdirbystę Lai gyvytią Lietuvos Tautai!

NAUJAS Aušros Knygyno Katalogas

Sykiu ir Kalendorius 1926 ir 1927 Metų. Visi, kurie prisius 15 centų štampomis padengimui per- siuntimo lėšų,—aplaiky Au- šros Knygyno Katalogą. Kata- loge randasi visos geriausios knygos, kurios buvo iš- leistos Lietuvoje ir Ameriko- je iki Rugs.-August 1 dieni, 1925 m. Taipgi Kalendorius 1926 ir 1927 metų su ameri- koniškomis ir bažnytinėms šventėm. Vienas iš turin- giausių katalogų lietuviuose, gausiai iliustruotas.

AUSROS KNYGYNAS 3210 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

LIETUVON

NAUJAI NUPIGINTOS KAI- NOS I ABI PUSI.

Trečioje klasoje sulig laivo i Kanaą ir atgal nuo \$203 iki \$213 GERA NAUJIENA. Naujas Su- Valst. įstatymas paveltija atlan- kti Tėvynę ir buti metus, pasku- be kliūčių grįžti Amerikon neži- rint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai, kaip MAJESTIC, didžiausias pa- sauly, OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, PITTSBURGH, ARABIC, etc. siulo greitą kelio- nę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi musų 3-čios klasos kelei- viai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiemis žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitės prie musų vietinių agentų arba

WHITE STAR LINE RED STAR LINE No. 1 Broadway, New York

SVEIKATA — TIKRIAUSIAS TURTAS. MOKSLAS — TIKRIAUSIA VILTIS.

“GYDYTOJAS”

didžiausias sveikatos ir mokslo žurnalas lietuvių kalboje. „GYDYTOJĄ“ leidžia Amerikos Lietuvių Doktorų Dra- gija. Redaguoja Dr. A. J. Karalius ir Dr. S. Biežis. „GYDYTOJAS“ mokina kaip apsaugoti nuo ligų, duo- da tinkamų patarimų sveikatos dalykuose ir suteikia tinkamai prirengtų mokslinių straipsnių. „GYDYTOJAS“ talpina gražių paveikslų. UŽSIRAŠYK VISIEMS METAMS. Amerikoje ir į Lietuvą kaina du doleriai metams. Pa- vienis numeris 20 centų.

„GYDYTOJAS“, 2201 W. 22-nd St., Chicago, Illinois.

AIŠOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 pa- veikslų, 301 pasakų. Tinkami pamo- kinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros apdaruose tik\$1.25

„TĖVYNĖS“ ADMINISTRACIJA

307 W. 30-th St., New York, N. Y.

GROBLAUSKIO GUMBALSALDEL Vidurių Suvaržymo Moterims

Nuo skilvio skau- smo, dieglių ir gazo nepripu- ląs nuo užsi- kimšimo.

Moterys priva- to visados lai- kyt kitą gyduo- lę taip pat kaip motinoms ir dukterims.

Vartota su- virš 30 metų — nejuokų bandymas.

ALBERT G. GROBLEWSKI & CO., DEPT. 14. PLYMOUTH, PA.

TĖMYKITE! Didelis 548 Puslapių Puikiai Paveikslu- tas Veikalas Antgalviu Susivienijimo Lietuvių Amerikoje

ISTORIJA

Tai yra netik istorija didžiausios pa- žangos musų fraternalės organizacijos, bet tai yra beveik visų Amerikos lietuvių istorija, nes joje pakliudoma ir plačiai aprašoma musų visuomeniški santykiai išivijoje. — Juo veikiau tą veikalą užsi- sakysite, tuo greičiau apsipatinsite su Amerikos lietuvių istorija.

Kaina \$1.50
Drutame apdare \$2.00

Reikalaudami, kreipkitės į „Tėvynės“ Ad- ministraciją šiuo adresu:

“TEVYNES” ADM., 307 W. 30th St., NEW YORK, N. Y.

Biznieriiai Garsinkitės „TEVYNEJE“